

PATNUBAY NG BAYAN

THE PEOPLE'S GUIDE

YEAR
TAON II

MANILA, AUGUST
MAYNILA, AGOSTO, 1916

No.
Blg. 16

Macleod & Co. Inc.

MANILA, CEBU, CHICAGO, NEW-YORK, LONDON.

Exportadores de Fibras

Agentes de Compañías de Seguros

contra incendio y de líneas

de vapores para América y Europa.

G. URRUTIA Y C.^a

Exportadores é Importadores

**Comerciantes en toda clase de productos del país.
Consignatarios de los vapores.**

"Albay", "Ntra. Sra. de Begoña", "Amelia", y Pailebot "Equis"
con servicio regular a los puertos de Legaspi, Tabaco,
Lagonoy, Daet, Nueva Caceres y Guinayangan,

Muelle de la Industria 1043
MANILA, I. F.

Direccion Telegrafica: "URRUTIA"
Claves: AI, ABC, 4.a y 5.a Edicion y Lieber's

P. O. Box 597.
Telefono 319.

Insular Lumber Company

Our Tanguile and Almon Lumber Offers an Acceptable
and Reasonably Priced Substitute.

FOR

MAHOGAN Y

**Large Stocks Always on Hand Well Manufactured
and Seasoned**

Write for Samples and Prices.

MANILA, P. I.

THE PEOPLE'S GUIDE

ENGLISH SECTION

EDITOR: P. L. STANGL, B. S.
P. O. Box 733, Manila.

PROPRIETOR AND MANAGER:
SOFRONIO G. CALDERON
705 Teodora Alonso Sta. Cruz, Manila.

SUBSCRIPTIONS

Single No.	10 centavos
One year	₱ 1.00
" " in provinces and	
U. S.	.. 1.20
Foreign: one year.....	.. 1.50

2ND YEAR.

MANILA, AUGUST, 1916.

No. 16.

The thirst for knowledge.

One of the most striking characteristics of the Filipinos is their obvious thirst for knowledge.

While in other countries governments not infrequently have to resort to compulsion to bring the children into the schools, here these are far too few for the avid throngs that flock to enter them.

Not alone the public schools are crowded to the limit, but every private schools has all it can take care of while in scores of places in the towns, but above all in Manila, will be found dozens of tots ranged on benches in the narrow precincts of an humble cottage, or a lower room, where some dominie hears them con their lessons or instils in them so much of wisdom as he or she possesses or the plodding youngster can absorb. From the alley schools room to the stately University, from the bamboo hut by the wayside in some half forgotten barrio to the professional colleges, everywhere is that eager striving for more knowledge, for knowledge is power.

That there is much to hope for in a country that shows such a desire there can be no question; that all of it is not up to as high a standard, or the special brand of standard set up by some self-sufficient official, no one will pretend. That

reasonable, wise, judicious supervision is desirable, none will deny.

But let there be cooperation, a genuine desire to help, not autocratic sternness and egotistic antagonism, still less narrow and self interested opposition, as the motive behind it all.

Let the organic law of 1902, which solemnly proclaimed and pledged that education shall be free, be the guide and northstar.

Else fair hopes will be frustrated, enthusiasm be succeeded by apathy, confidence by mistrust, and what would become useful members of society left to weaken the social structure by their lack of training.

As long as the gateway into the exercise of a profession is jealously watched over by the legally constituted Boards of Examiners, the chaff will be readily sorted from the grain, while healthy emulation and natural laws of competition, which in the past have safeguarded these avenues of progress, will continue to operate to the elimination of the unfit and the selection of those best equipped.

As long as the Department of Education still continues to take immature, half trained boys and girls, who themselves are still in urgent need of further teaching, gives them a teacher's certificate and launches them thus illy prepared upon their career, under pretext that the great increase of scholars makes such a course neces-

"GERMINAL"

Samahang ganap na pilipino sa paggawa ng Tabako't Cigarilyo

PAGBABA NG TULAY NI AYALA, MAYNILA K. P.

Siyang nangunguna sa maraming Tanghalan, dahil sa walang kasing-inam at sarap ng kanyang yari.

Siyang nangunguna sa pagsaklolo sa mga sakunâ ng Bayan.

Siyang nangunguna sa taglay na lalong mga karapatan sa pagtangî at pagka lugôd ng boong Bayang Pilipinas.

Hingin ninyo ang mga may sagisag na:

GERMINAL,

KATAGALUGAN,

KAPISANAN,

FLOREAL.

MGAL. SERGIO OSMEÑA

Kasalukuyang Speaker ng "Kapulungang Bayan" at muling inihalal na Kinatawan ng ika 2 Pook ng Sebu sa susunod na kapulungan.

sary, but in reality because they come cheaper, under the iron law of the laborer being worthy of his hire, but only in proportion to the quality of his work, it ill becomes the authorities to force upon the outsiders compliance with a set of standards far beyond those of communities far better situated and much further along the road of progress.

"Let him first cast out the beam in his own eye, before trying to remove the mote in another's," is also true in this case. Despotism never yet has brought progress or happiness, even if it was benevolent; and in the end each one is more apt to find good in the things of his own choosing, while failing to find it in that which others insisted upon as best for him.

It is always better to build up rather than to tear down, to help rather than antagonize, and in these islands, given the thirst for knowledge coupled to growing competition, there is little danger of the survival of the unfit.

The American Bible Society

503 Avenida Rizal.

Nagbibili ng mga Biblia sa iba't ibang wika.
Inyong pagsadyain at pagkakalooban kayo ng ayon sa halagang taglay ninyo.

The Month of August in American Historical Events

1. Columbus discovered mainland, 1498.
2. Battle Sandusky, 1813.
3. Columbus left Spain, 1492.
4. Iowa adopted Constitution, 1846.
5. Mobile forts attacked, 1864.
6. Ram Tennessee captured, 1864.
7. Great fire in New York, 1778.
8. Battle of Mackinaw, 1814.
9. Battle of Cedar Mt., Va., 1862.
10. Missouri admitted, 1821.
11. Davis Straits discovered, 1585.
12. Spanish American peace protocol signed, 1898.
13. Fort Erie bombarded, 1814.
14. Oswego taken, 1756.
15. Lafayette revisits United States, 1824.
16. Hull's surrender, 1812.
17. N. E. Courant established, 1721.
18. Battle Fishing Creek, 1780.
19. Guerriere captured, 1812.
20. Battle Contreras, 1847.
21. Lawrence, Kas burned, 1863.
22. Yacht America wins, 1851.
23. New Mexico annexed, 1846.
24. Washington taken, 1814.
25. British army in Chesapeake, 1777.
26. Stamp Act riot, 1768.
27. Battle Long Island, 1776.
28. First cable message, 1858.
29. Capture of Hatteras, 1861.
30. William Penn died, 1718.
31. Battle Jonesboro, Ga. 1864.

Our Curious Friend, the Sponge

Interesting Facts Connected with Commonest of Household Necessities

Felix J. Koch

To 'fess up, we, too, had never thought of it that way.

We were lingering over one of the booths in the Whitechapel market, in London, where sponge, of all sizes, kinds, and grades were on sales while the dapper young dealer, turning to a customer, suggested:

"That's a rather odd specimen you've got

LA RIZALINA

P. ARAMBULO

17 Rosario, Maynila, K. P.

NAGBIBILI ng mga sombrero rito at gayon din ng sa Europa;

ng mga barong lalake, kuelyo, korbata, ibp. ng mga payong, sapatos, ibp.

Mura ang lahat.

there! Some natural-history museum would give considerably more than you paid for the sponge, if I had time to take it down to them!"

"Natural-history museum? Why so?" And then, recovering, the other added;

"Oh, of course, that is so! I'd forgotten completely these sponges are parts of animals all!"

With that he departed, but, the rain forcing us to seek shelter with him, the enterprising young dealer drew out his wallet, took from it an excerpt he'd torn from some book, and, while he demonstrated the points made on his sponges, read, that all of us might hear:

"Sponges", this man tells us, "are generally regarded now by the naturalists—and perhaps justly—as standing on a sort of debatable ground between the animal and vegetable kingdoms; or, at all events, as occupying a frontier station in the former, and approaching more closely to plants than any other animate beings.

"A sponge, in the state in which we usually see it, consists of horny filaments, interlaced in every direction, so as to form an intricate network of intercommunicating cells. Imbedded in these threads, in the majority of sponges, are a number of very minute needle-pointed siliceous particles of various forms. These are called spicula. In most cases the spicula are simply of a slender, cylindrical form, and pointed at both ends. In other instances they have a small knob at one end, while the opposite extremity is pointed, giving them exactly the appearance of minute pins. In others, again, we find one end transformed into a fork, with two, or even three prongs, or the whole consisting of three or four spines of equal length.

"This framework, however, is only a sort of skeleton, on which the true living portion of the sponge is supported. This consists of a coating of a gelatinous matter, which is spread over all the fibers of the skeleton. Its consistency is very like the white of an egg, and it runs freely from the sponge when the latter is taken out of the water. But, when examined under the microscope, this gelatinous coating is found to consist entirely of an immense number of aggregated cells. Each of these cells appears to possess a perfectly independent existence, and, even when detached from the mass of its fellows, enjoys the faculty of motion by the ex-

ension of its substance in various directions.

"A glance at a piece of common sponge will show that its surface is everywhere perforated with an infinite number of minute holes, among which a considerable number of large openings are scattered. When a sponge is examined in a living state, naturalists tell us, a rapid stream of water may be observed issuing constantly from these large orifices. This stream of water is rendered observable by the fact that it bears with it a number of minute particles from the interior of the sponge. This water is imbibed through minute pores, distributed in such profusion over the entire surface of the sponge. After passing through these and traversing the cavities formed in every direction by the structure of the mass, it is finally conducted to the larger openings of the surface and then thrown out. The primary objects of this continued flow of water through the substance of the sponge appear to be twofold: first, the conveyance to the individual cells of which the living portion of the sponge consists, and which may be regarded as so many stationary animalcules, of the minute particles of nutritive matter necessary for their support and that of the general mass; and, secondly, the removal of matter from the interior of the sponge. But nutrition and the removal of effete materials are not the only purposes to which it is applied. Respiration, which, judging from analogy, is as necessary to the sponges as to other animals, must be effected by the medium of the current, and it also fulfills a very important part in the propagation of the species. Wee sponges, after a certain period, becoming detached from the parent sponge, are borne through the large orifices by the action of the current and out into the open. After this exclusion, they swim about for some time. But this life of freedom is not of very long duration: the wee sponge selects its place of attachment, fixes itself, and gradually becomes developed into a perfect sponge.

"As might be expected from the structure of these animals, they manifest but little indication of any general sensibility, though it has been stated that a shock, by which the entire mass is moved simultaneously, will produce very distinct effect upon it.

"Sponges grow attached to almost everything

THE SANITARY STEAM LAUNDRY

CO. INC.

THOS. J. WOLFF, Manager.

May sadyang paraan sa paglala ng damit na

::: FINONG LANA :::

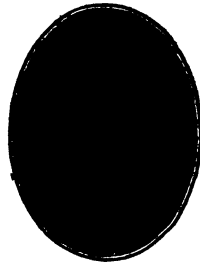
TEL.

529

Nasa daang ARLEGUI,
blg. 908-918

§ §

Malinis, Mura at Madali

MGAL. RAFAEL ALUNAN

Muling inihalal ng ika 2 Pook ng Negros Occidental na maging Kinatawan sa "Kapulungang Bayan".

which may serve them as a point of support, whether fixed or floating. Some cover rocks, shells and other submarine objects with a close, spongy incrustation; whilst others shoot up a branched stem into the water, and others, again hang freely from the seaweeds floating in the ocean.

"Many sponges," and the reader showed, from examples in his stock, "are remarkable for the singularity of their forms, sometimes spreading into broad leaves or fans: sometimes they are cylindrical, like a thick stick; now assuming the form of a hand and often hollowed out in the shape of a cup, with a foot like a vase.

"They occur abundantly on all shores, from Greenland to Australia, but are most numerous and gigantic in hot latitudes.

"The common sponge of commerce is chiefly found in the Mediterranean, where, especially among the beautiful isles of Greece, an important fishery and traffic are carried on for this article. The sea is at all times exceedingly clear, and the experienced divers are able to distinguish, from the surface, the points to which the sponge is attached below, where an unpracticed eye could but dimly discover the bottom. Each boat is furnished with a large stone, attached to a rope, and this the diver seizes in his hand, on plunging head foremost from the stern. He does this in order to increase the velocity of descent, thus economizing his stock of breath, as well as to facilitate his ascent when exhausted at the bottom, being then quickly hauled up by his companions. Few men can remain longer than two minutes below, and, as the process of detaching the sponge is tedious, three and sometimes four

divers descend successively to secure a particularly fine specimen!"

Just then a customer came up to look the sponges over. The rain had ceased, and we, too, must be going. Somehow the sponges seemed to wear a different air, as we surveyed them, in departure. They were just common, ordinary sponges, true, but, somehow or other, they had an interest for us we'd never experienced before.

Tagalog-English

Dictionary

(Continuation)

AGUHÒ.—Casuarineae, a tree with stellately arranged straight branches. Leaves stellate, long, narrow, linear, 4-grooved. They have been compared to the tail of a horse and a tail of a certain bird—the Cassovary. Staminate and pistillate flowers greenish, on different parts of the same stalk. Staminate, in small aments. Pistillate on small globose aments; calyx proper of the floweret, a coarse scale: corolla none; ovary conical; styles 2, flattened, divergent; stigmas acute. Fruit: Each floweret produces a woody seed vessel, bivalved, ovate, glabrous, with a small seed ending in an oval wing; all these seed vessels joined form a small cone about 1" long. *Habitat*.—Very common in Ilokos, Tarlak, Binangonang of Lampong and Nueva Ecija. *Uses*.—The bark is astringent by virtue of the large quantity of tannin it contains. Its principal use is in decoction in the treatment of diarrhea, dysentery and hæmoptysis; is also given in amenorrhæa, though it is apt to increase the pain. Externally it is used as a wash for contusions and ulcers. *From the Medicinal Plants of the Philippines by T. H. Pardo de Tavera & translated & revised by Jerome B. Thomas, Jr.*

AGPANG.—Fit, Proportionate.

AGPANGAN, *v.* ("an" form of agpang) To fit something (definite) To fit to or into.

AGUSAN, *v.* ("an" form of agos) To flow water or liquid on a definite place. To flood a place by a current.

ANTONIO M. H. LIM-GENCO Y CO.

Plaza del Conde No. 127, Manila, I. F.

Comisiones y Consignaciones de tabaco rama de Isabela,
Cagayan y Pangasinan.

Telefono 3620.

P. O. Box 901.

AGUSAN.—*n.* Place where water used to flow. Often applied to places that are overflowed.

AGWAT.—Distance, space.

AGWATAN, *v.* ("an" form of agwat) To allow space between (definite) persons or objects.

AH, EXCL. Common for surprise.

AHA, EXCL. Ahá!!, good! Common for surprise, contempt, disdain, scorn, blame.

AHAS, *n.* Snake.

AHIT, *n.* Shaving. A term of contempt used toward the chinese.

AHIT, *PART.* Shaved.

AHITAN, *v.* ("an" form of áhit) To shave definite person or animal.

AHITIN, *v.* ("in" form of áhit) To shave the hair, beard, whisker, etc. (definite).

AHON, Root word expressing the idea of coming of the river or ascending to mountain or high places. Commonly used in the proverb: "Pag maago ang lusong ay maaga ang ahon". When one descends early he comes up again. It is the same English proverb: Early to bed and early to rise.

(To be continued).

Measuring a River

An engineer found himself summoned one day into the presence of his commander. Napoleon stood on the bank of a wide river, gazing across to where the enemy had planted batteries, which he desired to attack with artillery.

"How wide is that river?" was the question put to the engineer.

"Let me get my instruments," was the reply as he turned to go for them.

"I must know at once," the Emperor insisted.

The engineer went down to the level bank of the river, and, standing erect, gradually bent his head forward till the edge of his hat-brim just touched the line from his eyes to the water-line at the opposite bank of the river. Then, keeping the head bent as it was, he wheeled a quarter turn till his eyes looked along the hat-brim and met the land at a point on the same side of the river on which he stood. Here he noted a rock, or tree, near the point at which his eyes met the ground, and, calling a soldier, directed that a stake be driven near that point, as he should

Ateneo Rizal

College of Pharmacy—College of Medicine—
College of Agriculture—College of Mines.

Founded 1904---Incorporated 1909

The new term opens July 1st. Inscription now open. New laboratories and greatly improved courses and equipment.—The best College of its kind,—special night courses in shorthand, Typewriting and preparation for civil service examination. Fees moderate.

For particulars apply to 719-723-726 Rizal Ave. Sta. Cruz. P. O. Box 733.

direct. Then, by motioning just where to drive the stake, he fixed the point at which the line from hat-brim and eye reached the bank. Turning to the Emperor, "Your Majesty," said he, "the distance from where I stand to the stake is the width of the river,"

And so it was, as you can readily see. If the Emperor did not promote that officer—why, then the story does not end as it should.

He Told the Truth, and Then

A Kansas editor announced he would try for one week to print the truth, and he is still in the hospital. He didn't get by the first day. The following item appeared in Monday's issue, and now the boys are getting out the paper. This is what he said:

"Married—Miss Sylvia Rhode to James Canham last Sunday evening at the Baptist Church. The bride was an ordinary town girl, who didn't know any more than a rabbit about cooking, and never helped her mother three days in her life. She is not a beauty by any means, and has a gait like a duck. The groom is an up-to-date, has-been loafer, living off the old folks all his life, and don't amount to shucks nohow. They will have a hard time when they live together".

"RETRATO"

¿Quereis tener buenos Retratos a precios sumamente barato?

Acudid a la Fotografia TONDO MODERNO, Azcarraga esquina Ilaya, Tondo, Manila, donde encontrareis Fondos Preciosos y Modernos, con Painadora Gratis todos los dias.

J. Estella.

¡HINTAY KAYO!

¡NATIKMAN NA BA NINYO ANG AMING

Ginebra Ayala

Ginebra S. Miguel

at Ginebra Nacional?

¡Kung Hindi pa, ay Sayang na Sayang!

Makapagpapatotoo pa ng kanyang buti ang walang tigil na paglakas ng aming pagbibili at ang mga pagpuri ng nagsisibili sa amin.

!!!TIKMAN NINYO!!!

Nang kayo'y magsipaniwala.

MGA LUGAR NA KABIBILHAN

Pakyawan { Sa aming gawaan No. 625, Echague, Maynila.
Sa aming tinggalan No. 630, " "

Ayala at K.^a

Fabrica ng Alcohol.

Na itinatag noong 1834---May 82 taon na ngayon.

Echague 630-652, Maynila, S. P. .

PATNUBAY NĠ BAYAN

PAHAYAGANG BWANAN

NAMAMATNUGOT
Sofronio G. Calderon.
PANGASIWAAN
705 Teodora Alonso, Sta. Cruz.

KARUNUNGAN
KAGALINGAN
AT KAPAYAPAAN

HALAGA:
Isang salin: ..... 10 cént.
Isang taón: ..... P 1.00
Sa lalawigan at E. U. ,, 1.20
Sa ibang lupain .... ,, 1.50

Taón II

MAYNILA, AGOSTO, 1916.

Blg. 16

Mga Mungkahi ng "Patnubay ng Bayan"

Sa Hunta Munisipal

Ang pámahalaang ito nĠ bayang Maynilà ay talastas namin na laging nagsisikap nĠ lalo't lalong ikagagaling nitong pangulong bayan nĠ Pilipinas, at gayon na lamang ang kanyang masakit na nililingap ang madlaug kailangang kaya nĠ kanyang kapangyarihan. At yamang tumatanggap ang kanyang mararanġal na mġa kinatawan ng mġa mungkahing sa ikaayos nitong nábanggit na bayang Maynilà ay itulot sa amin na imungkahi namin ang pag-ayos ng lakad ng tao sa mga bangketa o sa mga tabi ng kalye na dinadaan. Sa ibang bansá ay may ayos ito, na, sa kantó nĠ mġa kalye ó daan ay naglalagay nĠ mġa pahiwatig na lumakad sa dakong kanan o sa katagang sabi ay sa dakong kanan nĠ bangketa ó dáanan nĠ tao: at sa ganitoy hindi nagkakasagupaan ang nagsisilakad. Kung paanong may ayos ang pagpapatakbo nĠ mġa kalesa't ibp. ay dapat din manding magkaroon nĠ ayos ang paglakad nĠ mġa tao, bagay na iminumungkahi nitong "Patnubay nĠ Bayan" sa Mġal. na Hunta Munisipal.

Sa mga pahayagan

Hindi máitatanggi ang lakas nĠ páhayagan, at dahil dito'y kinikilalang "ikapat na kapangyarihan". Hindi rin máitatanggi na dito sa

atin, gaya sa ibang lupain, ay may iba't ibang páhayagan, palibhasa't bawát lapián at bawát pangkatin ng relihiyon ay nagtatangkik ng sarili sa ikapagpapahayag at ikapagsasanggalang ng kani-kanyang lóyanin; nĠuni't madalas mangyari, na ang iba't ibang páhayagan, sa pagmamasakit nĠ kani-kanyang sariling lapián ó kapanaligán ay lumalag-taw sa hangganan nĠ katwiran at tumutungtong sa parang nĠ pamamaslang nĠ mġa pagkatao nĠ kalabang lapián ó nĠ katalo sa pananalig. Dahil dito, marami sa mġa mangbabasa nĠ naglalapastanganang mġa páhayagan ay nangábubuyo sa pagkákaalitan, palibhasa't marami sa mġa mangbabasa ay nagiging alagad nĠ isipa't diwá nĠ páhayagang binabasa. Sa ganang amin ay maaaring batiin at punyagiin ang mġa simulaín, patakaran at adhiká nĠ gayo't gayong lapián ó pangkatin ng relihiyon sa larangán nĠ pagmamawid, at hindi sa pamamaslang at laswang pananalitá. Sa ganang amin ay karapatdapát bitiin at hadlangan ang masasamang mġa gawá nĠ tao; nĠuni't di mandin magaling na lumapastangan at manirang puri ng pagkatao ng sinoman; sa-pagka't kung magkakagayon ay siyang magiging sahi nĠ pagkakahihawalay ng mġa tao ng ating bansá, dangang ang kailangan natin ay ang magkáisa. At ang mabuti manding isagawá sa pamamahayag hinggil sa politika't relihiyon ay ang pag-usapan ang simulaín, patakaran at adhiká:

"EL 82" TINDAHAN NG PINTURA

LIWASAN NG BINUNDOK, TELEFONO NO. 82.

PAPEL BEGETAL, na pandibuhic at gamit nĠ mġa bordadora	P 0.05	ang dahon.
PILTRONG CARDENAL, magaling na panala ng tubig	9.50	bawat isa.
TAPON PATENTE, na losa gamit sa mġa botella nĠ tubig	0.07	,, ,,
ENREHADONG KAWAD, galbanizado gamit sa kulunġan nĠ manok ..	0.30	ang metro.
RATONERANG KAHoy, pang huli ng musting daga	0.10	bawat isa.
TIANING KAHoy, sipit sa damit nĠ mġa labandera	0.20	ang dosena.
GARAPIÑERA GEM, mura, matibay at magaan gamitin.	3.75	bawat isa.
PINTURANG MURALO, maputi at dekolor pamintura nĠ bahay	0.40	ang kilo.

MGAL. LUIS MORALES

Muling inihalal ng Unang Pook ng Tarlak na maging Kinatawan ng "Kapulungang Bayan"

datapwa't laging magpalagayang magkakababayan; sapagka't tayo'y mga tao ng isang bayan, ng Pilipinas.

Sa paglingap sa kababayan

Kung gagalain natin ang mga tindahan at bahay kalakal dito sa Pilipinas ay lalong marami ang matutuklasan nating tumutunço sa dayuhan kay sa kababayan. Tingnan ang mga tindahang insik at lalong marami ang namimili kaysa tindahang tagalog. Tingnan ang mga restaurant at otel at higit na kinakalinga ang sa dayuhan kaysa sa kababayan, dangang nariyan ang "Restaurant Dimas-Alang" at ibp. ¿Di ba kayá ito pag-irang sa sarili? Hindi namin ibig sabihing talikdan ang sa dayuhan, hindi, kungdi kung nililingap ang sa dayuhan ay lalo't higit na dapat lingapin ang sa kababayan, at siya namang iminumungkahi sa madlang kababayan.

"PILIPINAS"

Handog sa mga dalaga ng lahi ko, kina: Bb. Demetria Mercado, Senang Tanghal, Ber-Vad, Mary Bautista at Nene Borlangan.

Mahiwagang mundo'y ating pag-aralan, Halungkatin natin ang lahat ng bagay Na abot ng ating mga gunamgunam. Mulan ng pagkukurò ang sangsinukuban Kung bakit nayari't ang sangkatauha'y Kumalat sa lupa at nagsipapayan Sa maraming panig ng sangdaigdigan.

Itanong kung ba it: may tubig, may lupa, May damo't may hayop na dito'y naggala. Tanungin ang ating nunong Lakandula; Kung anó at bakit lubhang mahiwaga

Ang bayang iniwa'y... di pa lumalaya. Tanungin ang lalong mga dalubhasa; Kung anó at bakit may api't pasasa.

At matapos nating mausisang lahat, Ay ating itim ang bawa't panghagap; Kuruin kung tayo'y dapat na pumayag Ng paniniwalà sa sangmaliwanag; At kung mapagwaring hindi nadadapat, Ay ating igalà ang mga pangmalas At makaasasa sa araw ng bukas.

Ang mundo sa kuro'y kung kayá nayari Ay dahil sa taong sari-saring uri; At ang tao namang dito'y sari-sari, Ay upang mabuhay ng di mangingimi Sa kahit na anong DAWAG... at UGALING... Di tugmá sa batás ng alin mang Liping Sa kay KATARUNGA'Y... sumusukong tangi. At kung kayá naman may tubig, may lupa, May damo't may hayop na dito'y naggala, Ay dahil sapagka't—dapat maunawa—, Na ang isa't isa'y may angking hiwaga Na pang sang-tinakpang lalang ni Bathalang Nangakatalatag sa Mundong saganá: Ng hirap at sákit at pait ng luhá.

At lahat pa'y dapat na ating malaman Ang lihim ng aking... sa inyo'y tinuran: Ang tubig ay gamot sa nangauhaw; Ang lupa'y dambana't siya pang tanghalan Ng napakaraming mga bagay bagay; Ang domo'y pagkain ng hayop sa parang; At ang mga hayop ay sa taong buhay.

Dapwa't di pa iyan: ang lalong marapat Na dapat malaman sa sangmaliwanag. Dito'y may lupaing nagsalasalabat Na nangakapuntod sa gitná ng dagat; At diyan ay isa sa nakikikalat Ang bayang lugam sa lahat ng hirap... Ang di na lumayang... Bayang PILIPINAS.

Katulad ng ibang may ilog, may sapá, May bundok, may gubat, may parang, may lawá, May batis, may bulkan na kahananganan; May bukid, may gulod, may mga dambana, May matalino't mga Dalubhasa, May likás na angki't katutubong wiká; Dapwa't tanging tanging di pa lumalaya.

May mga bayaning sa gitná ng parang, Ay nangakihamok ng nagdaang araw, May anak, may nunong hindi nasisilaw Sa kintab ng tabak ng budhing gahaman; At may mga APO na maasahan Sa harap ng kanyang nais patunguban, At may lihim pa ring pang Sangdaigdigan.

Ang mga bayaning kahapo'y yumao, Ay di nalilimot lahat ma'y margago. Ang gawa't gawai'y maraming tutoo't

Valentin Manglapus

ABOGADO

Residencia:

Madrid 234
Tel. 8334.

Bufete:
Gral. Luna 87,
Tel. 4664.

CASEY'S HOSPITAL

—FOR—

Sick Shoes and Clothes

Dr. Casey Chief Surgeon

307 M. H. del Pilar. Phone 3878

Celestino Chaves

ABOGADO Y NOTARIO

702 Azcarraga, esquina
Juan Luna

Telefono 8038

Dí naman huhuli sa lahat ng dako;
Palibhasa'y bayang alagá sa alo
Ng katadhanaan at ang mga tao'y
Nangagkakaisang tulad din ng DAYO.

Ang mahinhing hangin ang tanod sa parang,
Gayon din sa pook ng mga aliwan.
Mabining mainit ang sikat ng araw,
At lahat ay laging nalalaganapan.
Malago't mabunga ang mga halaman,
Sa lahat ng dako'y nangaggagandahan.

Ang ugaling dapat na maging larawan....
Kung sa ibang dako nitong Sangsinukob

Ang mga Dalaga'y magara't maayos,
Ay gayon din naman sa mga lupalop,
Nitong Pilipinas.... may pagkakairog
Ang kadalagahan ng angkang Tagalog:
Magandang mahinhin, mahinhing kikilos
Ng tubig sa batis, ng bulá sa ilog.

Tumitig, ngumiti'y kawangis ng langit,
Ng talá, ng buwan na kaakit-akit....

Lumakad, mangusap ay hudyat pag-ibig,
Ang ibinubulong sa pusong may hapis....

Ano pa't lahat na'y kung isasaisip,
Ay sigaw bayani't luhá ng panitik
Ng makatang Kikong hindi ko malirip.

Ang OO, ay oong di nais pahipan
Sa hangin kapagka di hangin amihan.
Lubhang mapagkait, mapag-agam-agam.

Ibig kong sabihin,—mga kaibigan:—

Ang dalaga rito'y mga maseselang,

Di tulad ng mga dalagang dayuhan,

Na OO na dini'y oo pa rin diyan.

May pagkamatimping maingat kumilos,

Igalaw ang mata'y talá ang kaayos,

Bibig kung ibuka'y di ka man iirog,

Ay mapipilitang puso mo'y mahutok.

Na, iyong ibigin lahat ma'y malimot;

Gawá at gawai'y panglahing Sinukob.

Na puri ng lahing... lahing taga ilog....

Mapagkuró sila sa bawá't lumapit,

Mapanuring lubhá sa Hudas ó ganid.

Tantong ibig ka na'y di pa rin masilip

Ang OO sa iyong oo sa pag-ibig...

Halos iyyat mo na ang lupa sa langit,

Ay talagang di ka agad mabibihis,

Samantalang ikaw'y lihis pa sa guhit.

Dapwa't iwan iyan at ating tunguhin

Naman ang binatang mga gumigiliw:

Ito ang hakaan, ating siyasatin

Ang kilos at gawá sa dalaga natin

Kung tugmá ó hindi sa SANTONG TUNTUNIN;

At saká matapos pagkurokuro'y

Ang lalong marapat ibandog sa piling.

Binatá, binatang?... dito sa Silangan:
Sa bayang lugami't di pa lumalayaw?....

Nananalig dito sa nangalalaman:

"Umibig ng tapat, magpakadalisay

"Sa dilag ng isang piling Paraluman

"Gugulin ang pagod, magpakatimtiman

"Kahi't maging limang taon sa pagligaw".

Ayan ang binatá ng mga bayani

Nina: Rizal, Burgos ng bayang duhagi,

Na kahi't di laya'y may sariling puri't

May sariling angking hindi mapuputi

Sukdang maging bayang siil na parati

At di na lumayá ay di mangyayaring

Kumupas, maglahó ang mga sinabi.

Ayan ngá ang bayang pagmuling hinamak

Na tulad ng yaong kahapong lumipas,

Ay inaakalang bundok, parang, gubat,

Bukid, mga gulod na nangag-iingat

Ng lihim kahapou; ngayon sa pangarap

Ng tao'y yayanig at mananambulat....

Ng bayan pang aping..., Bayang PILIPINAS.

KARLOS R. DAYAW.

Paombong, Bul.

Ang paghuhugas ng mga sugat

Akda ni Doktora Rebecca Parish

Nalalaman natin, na punô ng *microbio* ang Sang-libutang ito: sa tubig, sa hangin, sa alabok, sa lupa, sa pagkaing hindi dalisay ó malinis at iba pa. Ngayon, kinakailangan nga nating hugasang mabuting-mabuti ang lahat ng mga sugat ó kahi't mapanot lamang ng kaunti ang balat, sapagka't papasok doon ang mga *microbio* at ito'y mapanganib sa dugô ng tao. Hugasan ninyo ng tubig na dalisay ó pinakulô. Lalong mabuti na ilagay ang kaunting gamot; halimbawá, ang *Acido Fenico* ó *Creolina*.

Ang mga gamot na iyon, ay lason at pinapatay ang mga *microbio*. Hwag ilagay sa sugat ang apog, tabako, ó masamang pulbos; hugasan lamang at pagkatapos ay taliang mabuting-mabuti, upang hwag pasukin ng mga dumi.

ANG MGA SAKUNA

I.—*Ang mga paso*

Ang pagkasirá ó pagkapanot ng balat at ng mga ugat ay pinagmumulan ng sakit at kadalasa'y ang pagkamatay. Ang karaniwan, ang pasô

M. Salvador

22 Pasage de Paz, Escolta.

TEL. 3253

Se Reciben toda clase de Trabajos de Pintura
como Caratulas de Cristal y Bronce.

Decoración de Edificios Retratos

Letras de Madera y Azogue de Cristal Etc.

Precios razonables.

Ngayo'y panahon naug 'Sakit ng Ngipin'
Kung hahanap kayo ng DENTISTA ay
tunguhin ninyo si

Dr. A. Vergel de Dios

447 EVANGELISTA

at walang sakit na gumamot ó bumunot.

MGAL. EDUARDO GUTIERREZ DAVID
Muling inihalal ng Unang Pook ng Kapangpangan na
maging Kinatawan sa "Kapulangang Bayan".

sa anomang paraan, ay nangyayari dahil sa tubig na mainit; *chocolate, cha, sabaw, cafe*, ó anomang bagay na totoong mainit; gayon din naman ang mga *acido* ay gumagawá ng marami at malaking pasò, paris halimbawá ng *Acido Fenico*.

Ipahid ang langis ó *harina* upang takpan ang lugar na napasò, at ang mga ugat na maliliit. Ang hangin, ay nakapagpapasakit ng mga ugat na walang balat.

Ang mga utos:—Hwag ilagay ang tinta ó tabako sa pasò. Ito'y walang kabuluhan. Butasin ang mga lintos at alisin ang tubig sa loob. Ingtan ó alagaan niyo ang mga sugat hanggang sa gumaling. Kung ang paso'y malubhá, ay ihigá ang may sakit, ingatang mainit ng kaunti at matahimik; bigyan siya ng mga pagkaing may *substancia*.

II.—Ang mga hiwa at galos

Ang mga iyon ay panganib dahil sa dalawang katwiran: ang pagdudugò at ang panghahawa. Ang maraming mga *microbiong* masamá ay pumapasok sa pamamagitan ng mga sugat na ganito. Tunay, doon sa sugat ng mga paa dahil sa mga pakò, ó mga boteng baság.

Kung ang mga *microbio*'y isang tanging *clase*, ang paa ay mamamagang totoo, masakít at ang tao'y may lagnat; kung minsan ang mga paa ay matitigas at sumusunod ang mga pulikat at ang pagkamatay. Ang labat ng mga sugat, ay dapat linising mabuti ng tubig ó tubig na may gamot. Kung mapanganib na tutoo ang lagay, at walang manggagamot, ay sunugin ninyo ng kaunti ang sugat ng bakal na mainit. Kung hindi malubhá ó mapanganib, ay hugasan at talian; sa karaniwan, ay gumagaling ito.

III.—Ang mga pagkapilay

Kung ang isang litid ay nabatak mula sa dating lugar, ay tinatawag nating pilay; ito'y masakít, namamagá, mainit at pilay. Ipahid doon ang mga bagay na mainit, paris halimbawá ng isang twalyang basá sa mainit na tubig; magpahinga at hwag gamitin ang lugar na pilay hanggang sa gumaling uli.

IV.—Ang mga paglinsad ng buto

Ito'y kung ang mga buto ó mga kasukasuan, ay nabatak sa labas ng mga tunay na lugar; ang bahaging luminsad ay baluktot at masakít. Hindi magamit na matwid, at kung maari man, ay kaunti lamang.

Batakin niyo iyon sa dating lugar at talian upang manatili sa kanyang lugar; tumahimik at magpahinga ng maraming araw. Kung minsan, ito'y nangangailangan ng maluwat na panahon upang gumaling. Para sa kapinsalaang iyon, ay dampian ng mainit na tubig ó ilagay ang boteng may tubig na mainit.

V.—Ang mga pagkabali ng buto

Kung mabali ang buto, ay walang kabuluhan upang ilagay ang mga gamot at iba pa. Ang bata'y may sakit, baluktot, hindi makakilos at sa sangdali ay mamamagá ang bahaging kinabalian ng buto. Batakin niyo ang buto hanggang sa ang mga dulo nito ay magkatapat na matuwid. Kung mabuti ra ang hitsura ó kalagayan, ay talian na may kasamang kahoy ó kawayan, upang ingatang matahimik at matwid; magpahinga sa ganap na isang bwan ó lalong matagal na panahon, upang maugpong ang mga dulo ng buto; kung hindi, ay laging pilay na pilay ang batá.

VI.—Ang mga bukol

Ang mga iyo'y nangyayari sa pamamagitan ng mga *microbiong* maliliit na lumalakad sa balat, sa tabi ng mga bukok, at pumapasok saan mang lugar. Ang mga *microbiong* iyon, ay nakakahawa, dumadami at yumayari ng Bukol. Ito'y mainit, mapula, namamagá at masakít

Ang pagsugpò ay ang kalinisan. Ang paggamot, ay paris ng sumusunod: idampi ang twalyang basá at mainit; ipahinga ang bahaging may Bukol; butasin kung kinakailangan at alisin ang naná; pagalingin ang katawan, upang lalo ng bu-muti ang gduò.

EL TESORO

Avenida Rizal, Blg. 755.—Tel. 4418.

Upang mainatang maigi ang kagalingan ng katawan at upang magtagal ang búhay ay kailangang magdaan sa "EL TESORO" at bumili ng maiuam na matamis, ng masasarap na eusaimad, ng mababangong mamou, ng mga malasang biskwit at iba pa.

Hwag n'gang kalimutan na ang mga gawá sa "EL TESORO" ay may maipagbibilin at sadyang pangregalo sa boda, sa binyagan, sa mga paglililiwaliw, ibp.

May mga biskwit sa lata na tig P0.50, P1.00 at P1.50.

EUSTAQUIO FRUTO.—May-ari.

Mga mahalagang pananalita ni Dr. JOSE RIZAL

*Tinipon ni Mariano Bantig
(Karugtong)*

—Alin mang biyayang ibinibigay, upang magkaroon ng karapatan na kilalaning utang na loob, ay nararapat na gawing walá ni muntí mang hangad sa huli.

Bawa't bayan ay may kanyang sarili, gaya rin naman ng pangyayaring may sariling pagdaramdam.

Samantalang ang isang bayan ay may sariling wiká ay taglay niya ang kanyang kalayaan, gaya rin naman ng pagtataglay ng tao samantalang tinataglay ang kanyang sariling pagkukurò.

Ang wiká ay siyang pagiisip ng bayan.

Ang karunungan ay hindi siyang hantungan ng tao.

Ang karunungan ay siyang tinutunõ ng mga bansang lalong bihasa.

Ang karunungan ay siyang walang paglipas, lalong kagalingan sa katauhan, lalong ukol sa sangsinukob.

Kailangang hwag magkaroon ng mga bayang mangagahis, ni mga bayang mangaalipin, kailangang ang tao'y maging malayá saan man yumaon, matutuhang ipagalaug sa karapatan ng iba ang kanyang sariling pagkatao.

Katutubò ng tao ang mamuhí doon sa inaapi niya.

Kailangang baguhin ang lipi! Ang mga amang dwag ay walang ianak kundí mga alipin.

Ano ang kamatayan? Isang bagay na walang kabuluhan ó isang paghimbang.

Yumukò kung dumaraan ang isang punglo ay di karwagan, ang masama'y lumantad sa kanya at mabulagta at hwag nang muling makabangon pa.

Sinisinta ko ang aking kinamulangang lupa, ang Pilipinas, pagka't siya ang pinagkakautangan ko ng aking buhay at ng aking kaligayahan.

Hwag nating hinging magmalasakit sa ikagaling ng bayan ang napaparitong taga ibang lupa at ng dito'y makakita ng kanyang iyayaman at aalis na pagkasunod ng kanyang adbhiká.

Sila'y napaparitong naghahanáp ng gintò, tumungo naman kayo sa kanilang bayan at maghanáp kayo ng ibang gintò na kinakailangan natin.

Kung walang liwanag ay walang daan.
Kung walang away ay walá rin namang kailayan.

Kung walang kalayaa'y walang liwanag.

Ang sama'y di nagagamot ng kapwa samá.

Maghintay, maghintay ay tulad sa magtiis.

Ang mga pagaalsa at paghihimaksik, kailanma'y nangyayari sa mga bayang inaalipin, doon sa mga bayang ang kaisipa't damdaming makatao ay iniinis upang hwag gumitaw.

Ang pagiisip ay tulad sa mga kayamanan at kung may mga bansang mayaman at mahirap, ay may mga tao ring mahirap at mayaman; kung may nagsasabing siya'y ipinanganak na pagdaka'y mayaman, ang gayong tao'y namamali, sapagka't siya'y sumilang sa sangdaigdigang dukhá at hubad na kawanngis ng alipin; minamana ang katalasan ng isip na tulad naman sa kayamanan ng náipamamana.

Mamamatay akong hindi man lamang napanoon na sumikat ang araw sa aking bayan! kayo na makákapanood sa kanya, batiin ninyo't yukuran. Hwag kayong makalilimot sa mga napanganyaya sa boong magdamag.

(Durutungan)

Sta. Ana, Hunyo 7, 1916.

Ang mga postal kung mangusap

[*Karugtong*]

POSTAL NI ALBERTO KAY TRINING

Oktubre 4, 1915.

Trining: "Ang babai'y gaya rin ng lalaking sa una't pa lamang ay nalalaman na ang iibigin" ayon sa sabi mo at "nagkakaiba lamang sa takdá ng pagpapahayag ng nilolob" ang idudugtong ko naman. Dahil dito'y, anong ligaya kong maunawa na ang kulang na lamang sa iyo'y buksan ang labi sa pagbibigay sa akin ng iyong isang pagmamahal at pag-ibig.

Ang babaing Pilipina'y mayumi at mapagtimpi kaya't may katapat na lalaking mapagtiis at mapagtapat. Trining, binuksan mo na ang aking langit. Maanong ang sagot mo'y siya nang mabisang lunas ng aking paghihirap ugayon. Laging nagmamahal.—*Alberto.*

 TEL. 3576	<h3 style="margin: 0;">I. DE LEON</h3> <p style="margin: 0;">ANG BANSAG NA PINTOR SA PILIPINAS</p> <p style="margin: 0;">Pumipinta at gumagawa ng (bandera) Watawat ng mga Kapisanan ayon sa mga Sagisag.</p> <h3 style="margin: 0;">SA HALAGANG MURA</h3>	 TEL. 3576
 175 ROSARIO	BINUNDOK	 HORMIGA 136

MGAL. DOMINGO DIAZ

Muling inihalal ng Unang Pook ng Albay na maging Kinatawan sa "Kapulungang Bayan"

POSTAL NI TRINING KAY ALBERTO

Oktubre 7, 1916.

Alberto: Tunay ang aking sinabi at naayos naman ang iyong dugtong, datapwa'y ang kaligayahan mong násambit ay hwag papanatilihin sapagka't mangyayaring máiba ang ibulalás ng bibig kay sa niloloob, gaya ng bihibihirang natutunayan natin.

At isa pa'y ang pag-ibig ay di dapat ipatamó agad sa gaya mong iyakin at dáingín. Baká di mo pa nalalaman ang nais kong iyong tupdin. Ngayon, ano ba ang pag-ibig?, at anong kahulugan ng iyong huling tudling. Nais mo bang tumbasan ko? Kung gayo'y.... Ang iyong kakilala, —Trining.

POSTAL NI ALBERTO KAY TRING

Oktubre 10, 1915.

Trining: Kung tunay at ayos ang ating pagkakatugunan ay di na dapat akong magálinlangan sa kaligayahan, pagka't buong linaw na talos kong kahi't iba ang iyong sabihin ay alam ko na ang iyong niloloob.

Ipinapara mo ako sa batang dáingín. Hanggan saan Clarita, ang ipinatitiis mo sa akin, na samantalang ang dibdib ko'y halos walá nang itagal ay iniugali mo naman ang tigas ng iyong pusò.

Ang pagkatalos mo ng pagkakaiba ng "laging nagmamahal" at "ang iyong kakilala" ay para mo nang naturan ang kahulugan ng pagibig. Anò't iyo pang itinatanong? Laging nagmamahal, —Alberto.

POSTAL NI TRINING KAY ALBERTO

Oktubre 12 1915.

Alberto: Náhuli ng Mamá ang postal mong

kátatanggap ko lamang. Ng kanyang mabasa'y walá nang ikinibò. Ngayo'y hininingi sa akin ang iba upang ipakita raw sa Papá. Ibinigay kong lahat. Ipaalam ko sa iyo kung kailan ka muling makaliliham.

Tungkol sa iyong ninanasa'y ipagpaumanhin mo mu na sa akin ngayon ang pagsagot. Di ba't hindi ako makapagkakaloob ng hihigit sa ating pagkikilala pagka't ito'y magaang tupdin kaysa pagibig. —Trining.

Tatlong araw ang nakaraang para kay Alberto'y tatlong taon. Malimit siyang dumaan sa tapat at ang maminisan-minsang pagtatama ng kanilang mata'y nagdudulot lamang sa kanya ng ibayo't ibayong paggiliw. Pagkalampas niya at di na mamalas si Clarita'y mabigat ang loob na uwi. Makaitlo nang sumulat upang ipahatid datapwa'y napipigil siya't laban sa pabala ng kanyang iniirrog. Baka ito'y isa pang isumbat sa kanya at "lalong ikalayo ng langit sa lupa". Gayon ma'y taimtim at takas loob na sumulat.

POSTAL NI ALBERTO KAY TRINING

Oktubre 15, 1916.

Trining: Tunay na paglabag ko na ito sa iyong bilin kaya't tatanggapin kong malugod ang iyong parusa. Ang ikinapagwawagi ng mga bayani'y hindi ang pagtayò ng twid at pagtingin sa la-ugit, kungdi ang walang humpay na paggawá ng paraan sa ikapagtagumpay ng nasá. Ang pagtitiis at ang pagtigil ay para sa iba at di sa akin nauukol.

Pangapat nang postal ito. Ang tatlo'y naging sadlakan ng samá ng loob at naging punit punit sa harap ko. Ang lahat ng ito'y pagtupad lamang sa iyong bilin. Kung ang pangapat na ito'y magiging labag pa at siyang magiging dahil ng iyong paglayò sa akin, ay ninanais ko nang mawalan ng dugò ang aking pusò upang hwag nang tumibok.

Oongit ang pagibig ay di gaya ng pagkikilala sa uri, dadapwa'y sa uri lamang at walá na. Ang dalisay na pagkikilala, Trining, at ang pagiibigan ng dalawang pusò ay magkapautay na dalahin pagka't ito'y kapwang may kapanagutan. Isipin mo at samantala'y hintay ko ang iyong sagot. —Alberto.

Hb. Sa kahabaan nito'y di na postal ang aking ginamit. —Ako rin.

POSTAL NI TRINING KAY ALBERTO

Oktubre 17, 1915.

Alberto: Walá kang sukat alalahanin sa pagkapagpadala mo ng iyong postal. Hwag mo lamang lubháng kalilimitan ang pagsagot dahil sa

Gregorio T. Librojo, Lcd. D. S.

DENTIST-SURGEON
MODERN METHOD

Dental Cabinet
48 Plaza Goiti
Subida del Puente de
Sta. Cruz.

Residence
Soler 510, Trozo
Manila, P. I.

Sarabia y Gonzalez

ÓPTICOS Y OPTÓMETRICOS
169 ESCOLTA.

Mga kilalang manglilitis ng mga kapananan sa mata at may mga lente at salaming akma sa lahat ng grado ng labo ng mata.

Inyong pagsadyain at ng kayo'y masiyahan.

minsa'y nakikita ng Mámá ang inuutusan mo kung mataóng di agad ako mapadungaw.

Sinabi kong magaanng tupdin ang pagkikilala kaysa pag-ibig, pagka't ang pag-ibig ng isan baba, yaong pag-ibig na dalisay, ay di gayon gayon lamang na katungkulan. Para sa akin ay totoong mahalaga pagka't hindi ko magagawa ang umibig na makalawa. Dahil dito'y ang sarili'y di agad makapagpasiya sa bagay na ito ngayon dahil sa kung pagmunimunihin ko'y nag-aalaalang baká ikaunsiyami lamang ng aking kabutóng "oo". Ang tubig na matapon sa lupa ay di na muling máilalagay sa bangá. Hindi ba?—*Trining.*

(*Ipagpapatuloy.*)

Mga paghahaka tungkol sa Pilipinas

(*Tinipon ni Martin P. de Veyra*)

(*Karugtong*)

Aní Minot J. Savage (Pastor ng "Church of the Messiah): "Ako'y isa sa mga naniniwalá na sinikap ng Estados Unidos ang boong kabutubuhang magagawá sa simulá tungkol sa Pilipinas. Sa skalá ko ngayo'y dapat nilang palayain karakarang mangyayari." (Herald).

Aní David Starr Jourdan (paugulo ng Leland Stanford University): "Lubos akong sang-ayon sa kilos na pagneutralisá ng mga pilipino at kilalanin ang kanilang pagsasarili" (Herald).

Aní Francis E. Woodruff (ng Morristown, N. J. Je. 7, 1904): "Pagkatapos na náitatag na ganyan ang autonomya, ay mangyayaring magalinging lubos sa ibang panahon ng dalawang bansang iyan (ng Estados Unidos at ng Pilipinas) na magsariinlan at maging magkaibigang magkasundó; nguni't sa kasalukuyan, maliban sa ilan ay tila minamagaling ng mga tao ng dalawang bansang iyan ang autonomya." (N. Y. Ev. Post).

Aní Dr. Frank Crane: "... Ang ating pangangasiwá ay hindi hugnusing kalayaan doon sa malayong lupaing yaon. Hindi tumututol sa pagsasarili ng pamamahala; sinisikap lamang mapagtibay ang isang kalagayan ng kapayapaan doon na siyang ikapangyayari ng pagsasarili ng pamamahala.... Subali, ang pamahalaang amerikano ay may kapangyarihan; nároon sapagka't alang-alang sa karangalan ay di makaiwas doon. Ng máiwassak na ang nananagutang pamahalaan sa kapuluang yaon ay tinungkol natin ang pagtatatag at pagpapanatili ng kanayapaan hanggang sa máitatag ang ibang pamahalaang mananagutan". (Pulnit editorial).

Anáng Kgg. P. Thomas P. Hodnet: "Ang nanganghihimagsik ay dapat mangagbitiw ng kanilang almas. Hindi nangaukol sa pamaha-

laan. Ang paglalabanán ng iba't ibang pook ay siyang bahale sa pagalis ng aming mga kawal. Kami'y may sapat na lakas, may sapat na laki at may sapat na karunungan upang mamahala ng aming sariling mga bagay". (Chicago Record May 8, 99).

Anáng Kongresista Dollar ng Iowa: "Marurungis na mga amerikanong hamak yaong mga taga Chicago na titiwalá sa kalayaan ng sangkatauhan sa pagtatanghal ng isang watawat ng republika ng Amerika.

Anáng Boston Transcript: "Kung tatanawin ang kasalukuyang ikagagaling ó ikagiginghawa ng Pilipinas ay mananais na ang "bilí" ay dapat pasiyahan, ó kaya'y ang bahagi niyan na may kinalaman sa taripa ng mga kalakal ng Pilipinas.

(*Ipagpapatuloy*)

Sa tangi kong paraluman

(*Kay Pinang.*)

Ewan ba kung bakit ang sariling hagar lagi nang hantungan ang kiyas mong ingat; ewan ba kung bakit sa tuwi'y pangarap ang kayumihan mo, hinhin, ganda't dilág.

Ano man ang aking gawin at tunghin, piliting mawalay sa puso't panimdim, ay di rin mangyari't ikaw at ikaw rin, ang kagandahan mong tungo ng isipin.

Kahi't natutulog ay nágugulantang at napapangarap iyang kayumihan; paanong di gayo'y iiglip na lamang ay ikaw pa rin ngá yaong dinuduklay.

Nagtatapat ako dalagaug butihin na ito'y laon nang sa puso'y nátanim at kung kayá lamang tikis inilihim sa pangambang baká iyong masamain.

Ito ngá't di iba ang naging dahilan kung kaya't ngayon lang aking pinamalay, at ang pangalawa'y ang ariing sinsay sa pagsasamahang wagas at dalisay.

Ano pa't ang aking kalagayan ngayon ay tulad sa isang barkong inaalon; sa gitná ng dagat, panganib, linggatong; sa lakas ng unos, maurog masulong.

Iyan ngá ang aking mistulang larawan ibig na magsabi ay natitigilan, kung hindi masabi'y aking kamatayan ... Anong pagkahirap niyaring kabuhayan!

Nangaugakó akong akin titiisin at ang pag-ibig kong ito'y titimpiin, subali't ang samo'y kundí na maatim itulot na sanang sa iyo'y idaing.

Sa wakas ngá nito'y tanging kasamuan na maging loob mong ako ay pakamtan ng lalong maayos, iyong kasagutan na aking ligaya't pangduktong sa búhay.

ITA. H. LAWUL.

LOS FILIPINOS

1011-1013 San Fernando,
MAYNILA, K. P.

Malugod naming ipinatatalastas sa inyo na kami'y nagbibili ng Cemento, ng mga putol ng bakal, ng mga planchang bakal na galbanisado, ng mga pako, ng mga bisagra, ng mga pasador, ng mga serradura, ibp.

Mariano Lim Manapat, Gerente.

¡Kayo'y magdilidili!

Sadyang pahatid sa PATNUBAY NG BAYAN

Samantalang ang tao'y nagiging marangal at nakatutuklas ng ginghawa sa buhay, samantalang ang hihigan ay ginto't pilak; samantalang siya'y nagiging panginoon ng mga api sa kabuhayan, ay bagkus namang nagiging masagwa at kapulapula sa mata ng tao ang mga kilos at pagpapalagay.

Saksi ang samantalang pinamamahayan ng mga api at dukha; saksi ang panahong nagdaan at ang mga nadadama sa ngayon sapagka't nariyan at malasin; dinggin ang mga daingan ng mga lalong api, ang mga napapasakop sa tagitang ng salapi; kung di nga maddidinig ang nakapanglulumong panag-hoy at mga pagsumbat sa pinanggalingan.

Damihin nating sumandali ang kapalaran ngayong tinatalaktak ng mga sawi at api-apihan. Pakiinggan, huluin, kungdi ang lalong may matigas na puso'y babalungan ng mga luhang nagpapakilalang sila'y nahahabag.

At lalong pagkurukuruin, ang mga suliraning sa bawat lakad ng panahon ay magpapakilalang may mahiwagang nagiging bunga: at dahil sa mga paraang ito, dahil sa inasasal ng mga malalaki, na nangyayaring iguhò ang sangkatauhan, patayin ang lalong may banal na hangarin sa ikalalaya ng kanyang bayan: iliblib sa lusak na kabuhayan, ang may malinis na pamumuhay, sa pamamagitan ng bisà ng salapi, at waring nagpapatunay sa mga nangyayari: at sa ganitong pangyayari, "ay kayo'y magdilidili!" alalahanin ang araw ninyo kahapon iyang araw na pinagdasanan rin ninyo ng kaalipinan at kasalatan sa buhay; malalaki kayo ngayon, nguni't kahapon ay taas ang noo naming magsabing kayo'y lalong maliit at sinisiktot-siktot ng lalong

G. PEDRO MADLANGBAYAN

Kilabot na magbalita ng Sariaya at Candelaria Tay. Kasalukuyang kapahatiran sa mga bayan ding iyan ng Consolidacion Nacional at Pagkakaisa ng Bayan, isa sa mga may-ari ng Farmacia Candelaria, sa bayang Candelaria, at siyang kaunang unahang nagtatag ng Farmacia sa bayang ito, at sa katapusan, ay iyan ang nagkakanlong sa mga pamagat na: POMPEIA, TAGA CANDELARIA SUSONG BARAGAN, isang taong tapat at iba't iba pang di maalaala ngayon.

na tadhanang itong sa ngayon ay mapait naming pinagtatamanan.

At naalala ninyo ang inyong kabuhayan sa araw ng kahapon? Nariya't sariwang sariwa pa. At kung inyong nalilimot na, ay naito at iguguhit ko; upang ang naghahari ninyong pang-aalipin at pagdusta sa amin, ay makapagpilitaynilay.

Kami ay inalipin, pinagawa ng mga itabubuhay ninyo, na siya ninyong nagdan ngayon sa mga araw na ito; inupahan, nguni't upang di

nakaririwasa sa inyo.

Ano't nag-uugali kayo sa mga araw na ito, ng ugaling karimarimarim sa mata ng sangkatauhan? Ano't nagiging ligaya na ninyo sa ngayon na kaming mga sawi ay paratangang "Mga tamad, mga Salarin at Masisiba"?

Kayo'y maghunos-dili, hwaag kayong kabibigla. Araw ninyo ngayon na kayo ay mariwasa, at araw amin ngayon na kami ay alipin at sakop, datapwa't mangyayaring dumating ang araw na tayo'y magpalit. At iyan, ang kaginhawahan ng mga api sa ngayon.

Balikan ninyo ang mga pangyayari ng unang dako, balikan ang araw kahapon sa inyo'y nagpapagunita na kayo'y mahibirap at alipin din, at madadanasan ninyo, kung gano kabisig ang pasan nating inyong ipinararatang sa amin sa ngayon.

Matapos na kami ay pasasaan ninyong sipspan ng lakas, matapos na kami ay dumulang ng inyong kaginhawahan at krayamanan; ay naito naman ang minabuti ninyong iganti sa amin.

Ang malinaw nating pawis, na pinatulò, ang init ng araw na tinitis nating sumunog sa aming mga balat, at ang lahat ng sagabal sa buhay, na aming-pilit na miyap sa pag-asang hindi sasapit ang kakitakitabot

karampatan sa pagod, at ang lahat ng bagay na salansang sa mga astituntunin ng katwiran at pagkakapantaypantay.

Ang lahat ng ito, at iyan nga, ang siya nin-yong larawan kahapon. Kaya't kayo'y magdili-dih at hwag namang kahalampas sa pagsasama-ban at pagpapalagayan.

Pedro Madlangbayan.

Candelaria, Tarabas.

Mga kawikaan ng mga taga-Arabya

Tinagalog ni M. Banting

(Karugtong)

Hwag mong ipalagay na ikaw ay tao samantalang ikaw ay nagagalit.

Ang tao ay isang kababayang ginawa ng Dyos, siya na nagwawasak sa bahay ng Dyos, sa parurusahan.

Ang kaingitan ay sumisirá sa tao, gaya ng kalawang sa bakal.

Ang taong tamad kaylan ma'y di nagtatagumpay sa buhay.

Ang ulo ng isang taong tamad, ay ang pagawaan ni Satanas.

Ang mabuting tao ay ang nakakakita sa sarili niyang kamalian, datapwa't bulag sa kamalian ng iba.

Walang taong hindi nagkakamali.

Sa lahat ng ahas, wala ni isa man na mabuti.

Ang mata ng nangingibig ay bulag.

Ang mga babae ay ang mga silò ni Satanas.

Ang mga batà ay isang kaloob mula sa Dyos.

Ang iyong kapatid ay yaong nakikibahagi sa iyong mga kapahamakan.

Ang kaibigan ay nakikilala sa panahon ng kapansanan.

Ang madalas na pagdalaw ay nakasasawa sa mga kaibigan, at ang pagdalaw na madalang ay kulang sa nararapat sa magkaibigan.

Ang isang matanda sa gitna ng kanyang bayan ay gaya ng isang propetang mula sa Dyos.

Siyang nabubuhay sa mga pag-asa—ay mamamatay sapagka pulubi.

Maging alipin ka ng katotohanan—ang alipin niya ay malaya.

Ang mundong ito ay pulot at lason na magkahalò—isang katwaan na may kahalong kalungkutan.

Kung ikaw ay walang malay—magtanong; naliligaw—bumalik; nagkakamali—magsisi; at kung nagagalit ay magpalamig ng sarili.

Ang mabuting pangungusap ay katulad din ng mabuting gawa.

Ang mabuting pangungusap ay siyang tali ng pag-ibig.

Ang kabutiha'y nakapagdaragdag ng pagibig ng mga kaibigan, at nagpapakaunti sa poot ng mga kaaway.

Sta. Ana, Hunyo 7, 1916.

Yu Baio Sontua

Dasmariñas No. 209. Manila, I. F.

Comerciantes en toda clase de Productos del Pais.—Importacion de Arroz.—Molino de Arroz en Bautista, Pangasinan.

Armadores del Vapor

Y SONTUA

SUCURSALES:

Calbayog, Catbalogan, Carigara, Tacloban y Surigao,

Direccion Telegrafica: "SONTUA".

Tel. 68. Box 186.

G. FAUSTO O. RAYMUNDO

May-ari ng "La Concepcion" gawasa ng Limonada at iba pang mga pangalanig; may-ari ng pasanglaan sa kanto ng Ilaya at Aceiteros, at isa sa mapagtulong sa kagalingan ng bayan.

Pagtutwid

Sa ikapat na mukhá ng sinundan nitong bilang ay mali ang pangalang nalagay sa kliche, na hindi si Bb. Consuelo R. Gonzalez, kungdi si Ginang Celedonia Martin na kasalukuyang Guró sa San Sebastian Primary School.

Tungkol naman sa náhalal na kinatawan sa Bataan ay hindi si G. Pedro Rich, kungdi si G. M. de los Reyes bagaman tinututulan sa kasalukuyan.

CRISPULO ZAMORA

Platero at Grabador.

351 San Sebastian Maynila, Tel. 3265

Gumagawa ng magagandang korona para sa mga reina, ng mga medalla, botones, insignias, copas na pang ganting pala, pang gayak sa simbahan, mga larawan, caliz, baston, hiyas, karatulang tanso, mga chapa, ibp. Mabuting yumari at mura lalo na sa kapwa pilipino.

Unang sulat ng pag-ibig sa isang binibining kapagayang loob

Sadyang sinulat para sa **PATNUBAY NG BAYAN**

Panulat-katulong

S. Isidro, N. E. K. P.
Marso 22, 1916.

Pinakapintuhô kong Alejandria:

Marahil sa mga sangdaling mabatid mo ang nilalaman nitong aking liham ay pilit masisingat sa maliwalas mong mukhá ang isang masungit na palagay. Datapwa't gayon ma'y samô ko ring iyong pagtamanang basahin at ng matantô mo ang mga daing ng isang pusong nagbatá ng pagtitis, hwag lamang gambalain ang iyong kapayapaan kahit dalanginan at hangaan sa laot ng katahimikan.

Alejandria, walâ na akong ikakaya sa mga pahirap na tinitis, dagi na ang pusô ko sa mga pipig daing ng pagsinta, kaya't di ku na inalumana ang wiwikain mong tayo'y parang magkapatid, maipakilala ko lamang sa iyo na ikaw ang tangling nagtanim sa aking pusô ng pagsinta na akin namang diinilig ng masasakap na luhâ. Kung iyo lamang nababatid na malang kita'y makilala ay di na ako mapalagay kaya't saan mau ako uandoon ay parang nakadikit sa mga balintataw ng aking mata ang iyong larawan. Langit ko nang itinuturing ang ako'y iyong matapunan ng isang titig, katangian ko nang nasa-sabi ang maulinigan ang iyong tinig at kung maari lamang ay nais ko pang sa lahat ng sangdali na ako'y maging sandalyas mo nang makasama mo sa lahat ng parorocnon at ng walâ kang maamong titig na makaligtas sa aking malas.

Wawakasan ku na ito, Alejandria, at sa huli'y tantuin mong nasa sa banig ako ng mapanglaw na pag-aantay sa iyong magiging kapasyahan, at tuloy mag-utos ka rito sa kaylau ma'y lingkod mong sumasayapak.

Anak-magiliw.

Enrique Rivera

TAILOR-SASTRE

348 R. Hidalgo, Sta. Cruz.

Se reciben todas clases de trabajos concernientes al ramo, y segun a la ultima moda, para caballeros y niños.

H. M. MAYOR

DENTISTA

Gumagamot sa mga paraang pangkasalukuyan ayon sa mga huling pagkasulong ng karunungan at pagsasagawa ng odontologia.

Bumubunot at gumagamot na walang bayad sa mga mahirap.

Magsadya kayo sa kanyang tanggapan upang inyong matunayan.

Marry Chiles Christian Hospital

135 Calle Gastambide, Sampalok.

Tel. 3723.

Manila.

“JUAN BAHAG”

Maikling Kwento

Sipi ni Vicente Bautista sa kabuhayan ng mga Juan.

[*Karugtong*]

Nakaraan ang mga ilang araw, na sa dalawang bagong kasal ay waring katimbang lamang ng isang oras, palibhasa'y walâ silang ibang ginagawâ kungdi magsalitaan, magtawanan, kumain at matulog; nguni't si Juan ay di sumang-ayon sa ganito nilang kabuhayan na umasa sa kwarta ng Hari, alalaong baga'y hindi niya ibig na sila'y pakanin na lamang habang panahon ng kanyang byenan, kaya't ang naisipan niya'y harapin ang dati niyang hanap buhay na pag-aanwage. Nagkataan naman na noong mga oras na iyon ay nabasa ni Juan sa isang pahayagan, na ang isang maginoo na naninirahan sa loob ng kaharian ng kanyang byenan ay nanganailangan ng isang anlwage, kaya't kinabukasan ay gumayak siya upang sadyain niya ang bahay ng nasabing maginoo, nguni't minagaling niya na bago siya umalis ay ipagbilin niya sa kanyang asawa na pagtugtog ng ika 12 ng tanghal ay dalhan siya nitô ng masasarap na pagkain at tuloy magsama ng dalawang "Dama" at isang tagapagdalâ ng nasabing pagkain; kaya nga't ng matapos na maipagbilin ito ni Juan sa kanyang asawa, ay

kumuha siya ng kapisang papel at tuloy kinuha ang maikling lapis na nakaipit sa kanyang taynga, at isinulat ang daan 6 kalye at ang bilang ng bahay na pagdadalhan sa kanya ng pagkain, at pagkatapos ay magiliw na iniabot sa kanyang irog na asawa na may kasabay pang matamis na salitang:

"Ito ang bahay na iyong hahanapin pagdadala mo sa akin ng pagkain, hanî?"

—Oo Juan, mabuti nga ang lumakad ka hanggang maaga at ng hwag kang abutin sa daan ng sikat ng araw, hala lakad na.

Lumakad na si Juan ng halos patakbo, sa kaibigan niyang marating agad ang bahay ng Caballero at di naman gaanong nagtagal at natagpuan niya ang nasabing bahay. May nadatnan siya roong isang tao, na nagwawalis sa harap ng bahay, kaya't kanyang itinaong dito, kung maaaring siya'y samahan sa harap ng Caballero, at tuloy sinabi niya na siya'y anlwage. Hindi naman nagmaramot ang mabait na nagwawalis at siya'y sinamahan hanggang sa itaas ng bahay.

Pamayamaya'y lumabas ang Caballero, at ng makita ni Juan ay ibinigay niya ang galang na kaugallan, at pagkatapos ay sinabi niya na siya'y anlwage at natatalaga siyang gumawâ sa labat ng ipag-uutos ng mahal na Caballero.

Ng mabatid ng ginoong Caballero na siya'y anlwage, ay itinuro na sa kanya ang mga gagawin, kaya't ng oras ding iyon ay sinimulan na ni Juan ang paggawâ.

Sa walang tigil na kapupukpok ni Juan, ay tila nagulat ang asawa ng Caballero na kasalu-

Mindanao Lumber Co.

(SOCIEDAD INCORPORADA)

Gran Aserradora mecanica establecida en Naga—Naga,

(Zamboanga.)

Grandes existencias de Maderas del Pais de todas

clases y dimensiones a precios sin competencia.

Agentes Generales,

GO-TAUCO Y Cia.

Soler 214.

MANILA.

Tel. 471.

BB. ANTONINA PORTILLO

Isa sa mga Diwata ng San Nicolas, Maynila.

kuyan pang nahihimbing ng mga oras na iyon kaya't dalidaling lumabas, upang málaman kung sino iyong nagpupupukpok, at ng makita niya na anlwage, ay nanood siyang magaling, nguni't siya pala naman ay tinitingnan ni Juan ng palilim at ng anyo nang papasok ang babae ay marahang nagsa-itá si Juan ng ganito:

"Napa'apanit ang babaing iyon, naturan pa namang asawa ng isang Caballero" at saká si-nundan ng, psí, at bulutongga pa, ha! ha! ha! que barbaridad.

Siya pala naman ay naririnig ng Caballero, kaya't ito'y lumapit agad kay Juan at nagsalita na ang mata'y nangdididilat na animo'y lalamon ng tao.

—Anong kaululan ang pinagsasabi mo, manong kahi't pangit ay may makaibig sa iyo—ang sa-iitang pagalit ng Caballero.

—Kung pangit din pò lamang ang aking magiging asawa ay ayoko na, at kahiyahiyá pò lamang sa mtá ng lahat—ang tugon ni Juan.

—Sus, magtigil ka ngà lamang ah; manong kahi't pangit ay magkaasawa ka—ang patuyang salitá ng Caballero.

—Naku, panginoon kong Sakristo, kung maki-

LA PAZ Y BUEN VIAJE

SOCIEDAD EN COMANDITA

Acciones al alcance de todas las fortunas desde un peso cada accion.

Bajo la Gerencia y Administracion de Teodoro Sandiko.

Fabricacion de Tabacos y Cigarrillos de menas y marcas exquisitas y á precios módicos.

Oficina Central: Asuncion 429, Manila. . . . Tel. 8041.

LIBRERIA Y PAPELERIA

DE

P. S. Viuda de Soriano

Rosario 225 y Plaza del Conde No. 1008, Binondo

Nagbibili ng mga aklat sa tagalog, kastilá at ingglés; ng mga kwaderno, pluma, lapis, tinta, papel at ibp.

Boong giliw na tinatanggap ang lahat.

kita mo pò ang aking asawa, ay walang sala't tatalon kayo sa bintaná.

—Ano ang sinabi mo. diyat't may asawa ka?

Opò at ikatlong araw lamang ng aking pagkakasal ngayon sa anak ng isang Hari.

—Ulol ngà yatà ang taong ito—ang náibulong sa sarili ng Caballero bago tumugon kay Juan—sa makatwid ay ang ibig mong sabihin ay Princesa ang naging asawa mo? ha, ha, ha, que barbaridad; ulol ka yatà ha—at inugá ng makaitlo ang ulo ni Juan.

—Ano pong ulol, makikita ninyo at mamaya'y dadalhan niya ako rito ng pananghalian.

—Kung magkakagayon, ay pag nakita kong naparito ang princesa, ay iiwan la namin sa iyo itong bahay at sampò ng aming mga kayamanan—ang tilà pabirong salitá ng Caballero.

—Tunay pò ha, mahal na Caballero, ang sinabi mo, na kapag naparito ang butihing prinsesa, ay iiwan ninyo sa akin ang inyong bahay, sampò ng inyong mga kayamanan?

—Oo, at saksí ang langit at lupa—ang matigas na tugon ng Caballero—nguni't pag hindi naparito, ay mag-iingat ka at babayaran mo ang lahat na pangloloko mo sa akin.

—Kung gayon po'y gumawá tayo ng isang kasulatan, na dito'y malalagay na lahat ang ating nápagkasunduan, at pagkayari ay ating lagdaan, ano, gusto ninyo?

—Oo, ako'y sang-ayon, datapwa't kung matalo ka ano ang gagawin ko sa iyo?

—Tagpasin ninyo ang aking leeg.

—Pagkatapos ng kanilang mahigpit na pagtatalo, ay gumawá na ngà sila ng kasulatan at pagkayari ay kanilang linagdàan.

(Itutuloy.)

Santanà (Maynilà) ika 13 ng Hulyo ng 1916.

RESTAURANT 'Dimas-Alang'

Blg. 555 Nueva, Binondo.

May malinis at mabuting pagkain.

Mura at maaaring magdala kahi't saang bahay o kawanihan.

MELODRAMANG TAGALOG

BIGONG PAG-ASA

(Natuklasan sa Paris ni Dr. H. OTLEY BEYRE)

(Karugtong.)

KANTÁ

Eliza. Sa Ama nagbuhat ang malaking layaw sa maligaya pang aking kabataan nguni't, ng matutong suminta ang buhay Ama rin sa dusa ngayon'y nag-aatang. Kung kay Don Tiburcio'y piliting suminta't si Adonis nama'y pagliluhang ko na Ama'y kahabagan bunsong si Eliza't hininga'y papanaw na walang pagsala.

D. Salustio. Ng matantô ko na matapat na nais tinanggap ko siya'y inamin sa dibdib kayâ ang pagsway walang masasapit na kay D. Tiburcio'y hindi ka iibig. Puso'y igagayak na.

Eliza. Ama ko'y patawad sa idinudulot

D. Salustio. Eliza ay sukat ang nawikâ ko na

Eliza. Kung walâ ring habâg buhay ko'y paalam (Málulupaypay)

D. Salustio. Eliza'y, paglubâg. Eliza, Eliza'y hwag ulilahin nag-iisang Ama't di na pipiliting magsukab sa sinta: hayo na't gumising sa pagkakagupiling

Eliza. (Magmamalay tao) Oh Ama kong giliw! Ano't nagbalik pa sa Mundo ang buhay kung maliligô rin sa buhos ng lumbay

D. Salustio. Sukat na Eliza, kung ikamamatay yaong si Adonis kung limuting tunay.

SÁLITAAN

Si Eliza'y tatagilid

Eliza. Ibigin si D. Tiburcio't limutin ko si Adonis? Oh! mahanga'y...

D. Salustio. Sukat na Eliza ang paghihimutok: tulot ko na ngayong makipag-ibigan ka kay Adonis; kailangan lamang na aking matantô.

Haharap na anyong malumbay

Eliza. Ama ko ay bakit...!

D. Salustio. Sukat na Eliza ang paghihinaggis: hayo na't gumayâk ng butihing suot at oras na ngayon ng sadyang pagdating ng mga bisita na inanyayahan.

Eliza. Kung gayon Ama ko'y, sandaling paalam.

D. Salustio. Hayo na Eliza.

Yayao na si Eliza sa kwarto, at pag-kapasok ay lalabas naman si D. Tiburcio.

D. Tiburcio. Don Salustio: magandang gabí pò'

D. Salustio. Gayon din pú naman.

D. Tiburcio. Hangga ngayon pala'y wala pang dumarating ng inyong bisita.

D. Salustio. Walâ pa ngâ pò kung di kayó lamang; tayo ay umupô

Mangagsisi-upo

D. Tiburcio. Anopô D. Salustio, kumusta ang ating salitaan, at marahil ay náipahayag na ninyo kay Eliza.

D. Salustio. Opô at malwat kaming nagusap; nguni't...

Matitigil na bigla ang salitaang ito sa pagdating na masaya nila Fraxedes at Consuelo.

Ang dalawa: Eliza, Eliza

D. Salustio. Walâ rito.

Ang dalawa: Oh, magandang gahí pò.

Gagawin dito ang mga karapatang paggalang.

Don. Salustio, nahan pò si Eliza?

D. Salustio. Na sa kwarto't nagbibihis.

Ang dalawa: Papasok kami.

D. Salustio. Oo ngâ't ng di siya malungkot sa kanyang pagbibihis.

Yuyukod na nagpapaalam kay D. Tiburcio at yayao.

Ang dalawa: Sa inyo pung kapahintulutan.

D. Tiburcio. Dios pò, ang mag-ingat.

Kay D. Salustio.

D. Salustio: bakit pò, ano ang nangyari?

D. Salustio. Oh! Tunay siyang ayaw.

D. Tiburcio. Di yata?

D. Salustio. Dinaan ko siya sa pakikiusap at lalong pagsamô.

D. Tiburcio. Ay ano Don Salustio?

D. Salustio. Ayaw ding pumayag; kaya't sa kalakhan ng nais kong kayo'y magka-isang palad, sa pagka-ama ko, siya ay tinakot at bakâ pumayag.

D. Tiburcio. Oh, ay di rin nakuhang siya'y pahinuhod?

British & Foreign Bible Society

636 ISAAC PERAL

Nagbibili ng mga Biblia sa lahat ng wika.

Inyong pagsadyain.

PACO STUDIO

1430 HERRAN

May manunuklay

na walang bayad.

ENGRACIO DE ASIS

Nagpapasanta ng alahas, at ibp. Mura magpatubo, mahal humalaga. Bukás kahi't araw ng pista.

Daang Azcarraga Blg. 1339, Kanto Benavides, Trozo.

Tel. 3396.

Maynila.

Mga batang babuwing igorot sa kabundukan ng Bontok na kasalukuyang tinuturuan ng mga misyonerang belga. Ang klicheng ito'y pagawa ng kilalang mangangalakal na si G. Fausto Raymundo.

D. Salustio. Ah, kumathá nǎ hibik at doo'y muntí nang hiningá'y pumanaw kung dí ko naaliw nǎ mga salitang panglibang nǎ hapis.

D. Tiburcio. Oh sawing pag-asa!

KANTÁ

D. Tiburcio. Ano't nǎ matapos Elizang sa dibdib ay maikintal mo ang suyo't pag-ibig lalapatan ngayon nǎ lalong pasakit na sa abang buhay.

D. Salustio. kusà nang magtiis.

D. Tiburcio. Sukat don Salustiong kuruin sa loob ang kásasadlakan naaping pag-irog dangal ko ay hayo't magkusang sumabog hanggang mawakawak.

D. Salustio. ang paghihimutok. Walang pangalawa si Elizang buhay.

Kayá ang pagsuyo'y yamang dí tinanggap pighati't dusa ko'y walá na nǎng lunas mahangá'y sa libing.

D. Salustio. loob mo'y paglubag halina umupó at tayo'y mag-usap.

(Itutuloy)

Ang ating mga bugtong

Akda ni Balasubas

Kahi't walang tingig, nagkakaunawaan ng pag-ibig. *Katuruan: Sulat.*

Iguhit, mo't nagbabalitá nǎ sarisaring taling-haga. *Kat. Panitik.*

Maputing parang busilak, kalihim ko sa pagliyag. *Kat. Papel.*

Inayos at pinagsama, saká ko pa lamang nábasá. *Kat. Titik ng limbagan.*

Bumubuka'y walang bibig, nǎgumingiti nǎ tahi-mik. *Kat. Bulaklak.*

May katawa'y walang mukhá, walang mata'y lumuluhá. *Kat. Kandilá.*

Nakaluluto'y walang init, umaasó kahi't malamig. *Kat. Yelo.*

Sipi sa "F. Balagtas"

PASANLAAN

NI

FAUSTO O. RAYMUNDO

Daang Haya blg. 641-645 pagliko sa Acciteros San Nicolas Maynila.

MATAAS humalagá sa ísasanlá, MABABA ang patubò, MADALING pagsanlaan at gayou din kung tubusán.

Nagbibili nǎ mga hiyas na BRILLANTE, PERLAS, GINTO at PILAK sa halagang lalong mura.

Sa pagpaparetrato ay dapat ka pong pumili nǎ mabuting mag ayos at niyaong lumalarawan nǎ makinis kaya't kung pakukuha kayo nǎ retrato ay tunguhin ninyo ang

BOREAL STUDIO

477 JUAN LUNA

at bukod sa tatanggapin kayó nǎ boong lugod ay masisiyahan pa kayó sa gawá rito.

Bati ko kay Bbg. Feliza Dionisio

Sa kaarawan mo Feling...!

Ako sa pagtulog ay kusang napukaw nágising na biglá sa pagkakahimlay, kayá pala'y ngayo'y siyang kaarawang pagsilang mo rito sa mundong ibabaw.

Tangí kang nilalang na pinakadikit ng Diyos na harí nitong lupa't langit, DIWATANG sa ganda'y hinirang na tikis kapós ang alin mang dilá na magsulit.

Kaya sa ganitong laking pangyayari pusong sa pighati'y lagi nang sakbibi, ay naisbáng dagíl at ang humalili'y ang malaking tuwang dí maipagsabi.

Pagka't ngayo'y siyang araw na hinirang araw na sa mundo ay iyong pagsilang, kaya tanggapin mo itong nakayanang MALIGAYANG BATI magpakailan man.

At tamuhin mo rin hanggang nabubuhay ang masaganang tuwá at kaligayahan sa piling ng iyong mga kaibigan at nag-iwing tanán na mga magulang.

Sukat hanggan dito't akin nang papatdin takbo ng panitik yamang batid mo rin, ako sa hihiga'y mulí nang hihimbing upáng mapanatag nagulóng panimdim.

Rosendo Ignacio.

Malabón, Rizal, 13 ng Hunyo, 1916.

Ang Kainta

(Kasaysayan at Alamat nito)

Sinong nakarating sa bayang Kaintá ó nakakita man lamang kayá ng mga tagaroon, na dí nakapagtanong kahit sa sarili kung ang mga taong yaon ay lubos nating kauri?

Sila'y may katangkaran kaysa mga tao rito, maitim, nguni't hindi kulot ang buhok, mga may mukhang matimtiman, matatangos ang ilong at may makikisig na tindig ng pangangatawan: anopa't sa katagang sabi, ay malaki ang kaibhan kaysa mga katutubong tagarito.

Bakit kayá? Dí ba sila'y gaya rin nating nangamumuhay sa isang singaw ng lupa at sa isang panginorin? Nguni't halughugin natin ang madlang aklatan at *archivo*, alamin nating ang pinagdaanan nitong bayang Pilipinas, at sa gan-ya'y matutuklasan natin ang dahil ng ikináibang

Gregorio Yu-Chucoy Herederos

ALMACEN DE TEJIDOS Y
MATERIALES PARA ZAPA-
TERIA Y CHINELERIA ::

Calle San Vicente Nos. 219 y 221
MANILA & ILOILO

CARLOS ORTIZ

OPTICO CIENTIFICO
Manghilitis ng mata

24 ESCOLTA (sa itaas)

Huag kayong bumili ng lente ni salamin na di muna dalawin itong **Gabinete Optico.**

May mga kawaning matalinong ganap, wagas at dalisay sa hatol ng lalong mga bantog na doktor sa mata.

Kung ibig ninyo ay maaaring tumawag kayo sa **Telepono 939**, at magagrado ang inyong pangin, sa inyong sariling tahanan.

kulay at tindig ng mga taga Kaintá.

Hindi kailá na noong taóng 1762 hanggang 1764 ay inagaw ng mga ingglés sa mga kastilá itong lupaing Pilipinas: anopa't diyan sa mga taóng nabanggit ay namundó sila rito sa Maynilá hanggang sa may Kaintá at Morong. At palibhasa't sakop ng Inglatera ang India ay nagsipagsama rito sa kanilang hukbó ng isang kawal na *chipay*, at ang kawal na itó ay sa bayang Kaintá nápalagay. At sapagka't ang lalaki ay lalaki saan man dumating, ay masasapantahang nangagka-anak sa mga babaing tagaroon, na itó rin marahil ang dahilan ng inihiwalay ng maraming *chipay* sa kanilang hukbong kinaániban dahil sa mga may habae at anak na rito.

Sa ganyan ngang pagkapangyari ay dí natin mapagtatakhan ang ganyang kaibhan ng mga taga Kaintá; sapagka't may halong dugó na ng mga *chipay*, na gaya naman ng mga naging anak sa mga tagarito ng mga kastilá, insik, ingglés, aleman, amerikano, pransés at ibp.

Datapwa't mayroon pa,—bakit naman kayá tinawag ng Kaintá?

Ang pangalan ng ano mang dako, nayon, bayan, lalawigan, lupain ay karaniwang may kapakanan, at sapagka't ang salitang Kaintá ay pangalan ng isang bayan, ay dapat din namang magtaglay ng sariling kapakanán. At ano ngá?

Dí umano, anáng isang matandá na kakilala ng isang kakilala ko, ay itong sumusunod:

"Noong unang dako na walá pang kabahay bahay sa bayang Kaintá ay may isang Tagalog at isang dí masabi kung taga saung dako ng kapuluang ito, na nagkáyayan sa dakong iyan.

Isang umaga ngang kaayaaya, na ang liwayway ng silangan ay parang gumaganyak ng kalooban, ay nagbaon silá ng pagkain at nangaglakad. Palibhasa't ang panahon ay aliwalas, na idinudulot ng langit ang kanyang kalugodlugod na kulay

"ANG BATONG BUSILAK"

MARMOLERIA
Sociedad de Obreros Filipinos

Se reciben toda clase de trabajos en Mármol como Lápidas, Monumentos, Mausoleos, Pila Bendita y Limpiezas, Esculturas, Bustos de Rizal en Bronce, Cemento y Madera.

Mariano del Mundo, Gerente.

408 Padre Gomez, Sta. Cruz. Manila, I. F.

bughaw, na ang mga bulaklak ay parang nangag-pupugay sa gandá ng umagang yaon at ang simoy ng hangin ay waring humahalina sa kasayahan, ay hindi silá nakaramdam ng pagod hanggang sa nakarating sila ng malayo, at sapagka't sinumpong ng gutom ang kasama ng Tagalog ay nagbadya sa kasama ng: KAIN-TA, dahil sa hindi tootong marunong ng wikang tagalog, at sila'y kumain.

Hindi nalaon at may ilang nagkayayaan sa dakong nabanggit at iyong nakasama ng Tagalog sa pagparoon ay muling naganyak na nakisabay, at sabihin pa, ng sumapit sila sa dakong kirainan nila ay may nakapagtanong kung anong dako yaon at sumagot siyang KAIN-TA, na ang ibig niyang sabihin ay doon sila kumain, at sa pagkaddinggan ng mga kasama ay inakalang yaon ang pangalan noon: anopá't ng mangagsiuwí ay ibinalitá ng mga iyon na sila'y nakarating sa dakong KAIN-TA, at mulá noon ay tinawag na KAIN-TA ang nasabing dako.

Ito'y sabi lamang; ngunit ano ang alamat, kundí salit saling sabi. Ito'y sanhi lamang sa pagkandidinggan; datapwa't ang mga pangalang Hapón (1) Luzón (2) at ang iba pa ay sanhi rin sa pagkandidinggan.

S. G. CALDERON.

(1) Noong maglakbay si Marco Polo sa Kainsikan—ayon sa isang aklat ni Mr. Douglas Sladen,—ay may isinaysay sa kanya ang mga insik na isang lupaing nasa dakong silangan nila, at sapagka't di kilala ng mga insik ang pangalan ng lupaing yaon ay sinabi nilang JI-PEN, na ang ibig sabihin ay "dakong sinisilangan ng araw" at sa pagkandidingan ni Marco Polo ay siya niyang inakalang talagang pangalan noon, at sa salitang JI-PEN ay hinango ng mga ingles ang pamagat na "Japan" at ng mga kastila ang pamagat na "Japon" na ngayo'y sinusulat nating "Hapon". At ito'y dahil lamang sa pagkakamali.

At sa ganitong pagpapamagat sa mga dako (lugar) ay masasabing karaniwan. Halimbawa, ang pangalang Europa ayon sa mga mapagsaliksik ay galing sa salitang "Ereb" o "Ereb", na ang kahulugan ay kanluran at siyang ipinangalan doon ng mga taga Asiria, dahil sa ang kapatagang iyon ay nasa dakong kanluran nila. Saka ng mabigyan nilang kaibahan sa kapatagang "Assu" o "Asia" na ang kahulugan ay silangan, dahil sa siyang dakong sinisilangan ng araw. Ganito rin ang ating masasabi sa lalawigan "Laguna" na hangga ngayon ay marami pang tumatawag ng Silaagan, sapagka't nasa dakong silangan ng mga tagarito sa Maynila.

(2) Hinggil dito sa pangalang Luzon ng pulong ito ng Pilipinas ay sanhi rin sa pagkandidinggan: sapagka't ayon sa ating mga alamat o salit saling sabi ay may isang kastila noong una na nagtanong dito sa isang naglabayo ng palay sa isang lusong kung anong pangalan ng pulong ito; at palibhasa't akala ng nagbabayo ay itinatagang ang pangalan ng pinagbabayuhan niya, ay azad sumagot ng "lusong". At dahil lamang sa pagkandidinggan yaon ay naging katawagan sa pulong ito ang pangalang "Luzon"; sapagka't gayon ang pagkaulinig noong pinagsabihan sa di kaalaman niya ng wika rito.

Vicente A. Diaz

DENTISTA

24 Escolta. Sa itaas.

Teléfono 4969.

Gumagamit ng mga kasangkapang ayon sa bagong panahon.

Bb. MILAGROS SIDECO
Isa sa mga diwata ng bayang San Isidro, N. E.

Ang taglay ng kartero

Maynilá, S. P., Julio, 3, 1916.

G. Sofronio G. Calderon.

Mahal na ginoo:

Ang kaloob ninyo sa aking isang salin ng inyong pinakaiibig kong "Patnubay ng Bayan", na, may kalakip ng isa rin ninyong tarjeta, ay malwalhati kong tinanggap, na, ngayon ay mahigit nang isang bwan.

At sa ganitong mga pangyayari, ay sa marub-dub kong nais, na tangkilikin ang nauilit nang pinakamamahal kong inyong pahayagan na sa mula't mulá pa'y akin nang pinaglunggatian, tikis lamang at di ko matuklasan ang Pangasiwaan. Ay dahil ngá ditoy mangyaring inyong tanggapin sa pamamagitan ng Giro Postal, na kalakip din ng sulat kong ito ang halagang dalawang piso at apatnapung centimos na kaukulang baya sa loob ng dalawang taon (P2.40). At mangyaring inyong ipadala sa pagbalik ng koreo ang bilang na mulá sa 1 hanggang 15 ng nauilit nang pahayagang "Patnubay ng Bayan".

At sa wakas ng sulat kong ito, ay ako'y nagbahandog sa inyo ng walang maliw na pag-aalaala at malaking utang na loob.

Ang bago ninyong kakilala, na gumagalang,
Pedro Madlangbayan.

Habol: Samò kong ang sulat na ito'y ilathalá sa susunod na bilang.—Ako rin.

"MODERADO ORIENTE"

PATAHIANG PILIPINO

238 Dasmariñas, Binondo

Yumayari ng labat ng kasuutan ukol sa mga lalaki ayon sa huling moda at sa kagustuhan ng nagpapagawá.

Norberto Tuason,

Tagapamahala at mananabas.

Cine-Empire

Palibhasa't dito inieestreno ang mga bantog na Pelikula ng "Universal Film Co. Exch" ay siyang pinaka mainam na Cine. Inyo n'gang pagsadyain at mapagkikita ang katotohanan.

Ang Bayang Tayabas

Pagkakasunodsunod ng nangagkapitan at nangyari sa kanikanyang panahon

[*Karugtong*]

1874. Dn. Vicente S. Agustin, 2 Vs. 73 Tte. Primero D. Severino Villafando dito sa 12 ng Julio dumating dito sa Cavecera ang Doctor de medicina na si D. Evaristo Valle, na ito'y galing sa Gobierno. Bawa't isang Provincia ay isa. Dito sa 3 ng Agosto nagpulong ang Cabecera dito sa Cavecera, dahilan sa ibig macuha ng cura sa Lucban ang calahati nitong bayan, sa macatuid ang cabila ng tubig ng Dumacaa, buhat sa tubig Prisisa at hanggang sa Cutta. Nangyari sa pulong naito ay magambagan ang bayan, cong matutuloy at quinabucasang 9 araw ng Domingo, ay pinunuan na pinabantayan ang castillong duang patungong Lucban, at walang pinalampas na taga rito tungcol may comercio na ipagbibili, para baga ng Langis, Palay, Bigas at itlog at iba pa. Cong gusto nilaug pumaroon. Dito sa 24 ng Agosto pinunuan ang paggawa ng Panteon sa loob ng Hermita ng S. Roque, at dito rin pinunuan ang paggawa ng sacristia, at napatigil ng año 1867 at nga-yo'y itinuloy na.

Dito sa 22 at 23 ng Dic. Lumindol ng malacas sa Bayan, at maraming tao ang namatay na naguhuan ng bahay, at

Bago sa dayuhan ay sa kababayan muna

Kaya't kung mangangailangan kayo ng sombrero, ay lingnanin niyo ang

SOMBRERERIA

NI

V. LIWANAG

Binundok, Juan Luna 351

Pahunang tagalog at yari rito

Tangi sa pagpapaputi at pag aayos ng kahi't anong anyong ibigin.

Mura ang halaga at hindi mapipiutasan ng sino mang maselang.

Subukin at ng matotohanan.

Ibig ba ninyong magkaroon ng mga mainam na kasuotan ayon sa bagong panahon? Kung gayon, magsadya kayo sa patahian ni

Isaias Alvaran

606 Azcárraga, Tondo.

MANILA.

Simbahan na may mga limang libong ca-tao at ang mga naguibang Simbahan sa parting yaon at San José San Antonio, at Simbahan ng mga protestantes, at maraming naguibang Barco, Vapor, at mga sampan ng Yuchic.

1875. Dn. Ventura Alandy,

1876. Dn. Ventura Alandy, sa taóng ito 8 de Dec. nagsasunog ng malaqui at ualang natirang bahay sa loob ng bayan liban lamang sa 45 na bahay.

1877. Dn. Ventura Alandy.

1878. Dn. Ventura Alandy.

1879. Dn. Ventura Alandy. Tte. Dn. Gregorio Capistrano, ay siyang nagtapos dahil sa pagtama sa Capitan cay Dn. Rufino Barcelona.

Dito sa 6 ng Mayo dinala sa Ylaya ang bahay ni Zacarias Enriquez; na ang tauong Nayon ang nag-obra at guinawang Convento Proviscional, at ang mga taong Nayon ay humigit kumulang sa 500 personas, at ng sumunod na araw ay dinindingan ng tabla ang ipinatayung Simbahan. Dito rin sa fechang ito ang napatayung Bahay dito sa loob ng bagong bayan ay 200 casas.

Dito sa 27 de Mayo dumating dito ang isang Campana na galing sa Maynila binili ng naturang Da Brigida Nobia, na may letra ang Campana ng bayad at fecha at taon at ang caniyang pangalan. Napatiguil ang obrero ng Simbahan at carpintero na catiwala na si Quiterio Desquitado.

Dito sa 19 ng Sep. nagsaca dito ang Padre cura at si Padre José Franciscano

La Tableria de P. y F. Jacinto

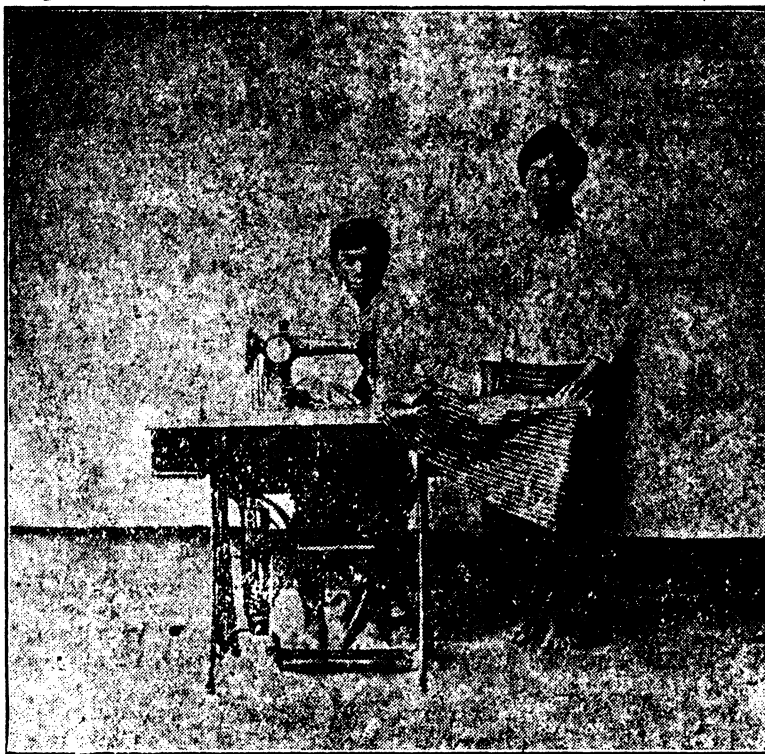
NAGBIBILI ng lahat ng uri ng kahoy rito. GUMAGAWA ng sarisaring "muebles" na pasadya at sang-ayon sa ibiging ipagawa.

YUMAYARI ng mga pang pinto, pang bintana, ibp.

LAHAT ay mura at ayon sa kasunduan.

TUMAWAG sa telepono 8131.

JUAN LUNA 954-962, TUNDO.

Mag-asawang igorot na ang lalake ay mananahì at ang babae ay manggagawà ng mġa laso. Sila'y kapwà nag-aral sa mġa misyonerang belga sa Bontok.
Ang klicheng ito'y pagawa ng kilalang mangangalakal na si G. Fausto Raymundo.

casama ang Sr. Alcalde D. Fermin Gemes, Mariano at ang Capitan D. Ventura Alandy, at nagpalagay ng de Buen hechor ay si D. Leon Reyes, at dito sa 30 de Sep. quinaon sa Tayabas ang retablo sa munting Bayan.

Dito sa 17 de Oct. nagtipon ang Bayan sa bahay ni D. Leon Reyes, na ibabayad sa gagauing Convento, na ang tinarato ay ang Bahay ni Padre Martinez sa Pagbilao, ang bayad ay 120 ps.

Datapna't ang naipong pilac sa suserision 6 caboang ambagan ay 800 ps. na gagastahin sa condiciones na pagtatayo 6 pag ooli ng naturang convento, ang 1.a clase ay 10 rs. ang 2.a ay 8 rs. 3.a 5 rs. at ang 4.a 3 rs. at ang ultimo cacaya 1 rl.

At dito sa Tte. absoluto D. Demetrio Trinidad, ay may caloob ang Bayan na sesemana linggo-linggo na isang kabuhang comisionados, dating sa Tte. Absoluto dito sa Bahay niya. At sacup ng Tte. Absoluto ay labinatlong Nayon: Cutta, Mayo, Dupay, Gulang-gulang, Domoit, Cocohan, Yb. Ysabang, Talim Cl. Yyan, casama ang Ylaya at Ybaba na inihiwatig na nayon.

Dito sa buan ng Dec. pinahibòan ang leob at labas ng bagong Simbahan, at pati Altar.

(Itutuloy)

Mga oras at araw ng pagtanggap sa Ospital Heneral.

Klinika ng Medicina General 7:30-10:30. Araw-araw.

Sa mea sakit ng batà, 7:30-10:30. Aara-araw. Sa mġa sakit sa balát, 2: 0-3:00 (hápon) Martes at Huebes.

Klinika ng "Sirugia General", 7:30-10:30. Araw-araw.

Sa mġa sakit ng mġa babae, 2:00-3:00 (hápon) Lunes Myerkoles at Byernes.

Sa mġa sakit ng mġa lalake (usologfa) 2:00-3:00 (hápon) Martes, Hwebes at Sábado.

Sa mġa sakit ng matá, tenġa, pakinig at lalamunan 7:30-10:30. Araw-araw.

Sa nangatatutuyú 2:00-3:00 (hápon) Aara araw.

Sa mġa batà ng páaralan, 2:00-3:00 (hápon) Lunes, Myérkoles at Byernes.

Sa mġa mananayaw (bailarinas) 2:00-3:00 (hápon) Lunes, Myérkoles at Byernes.

Sa panganganak, 2:00-3:00 (hápon) Araw-araw.

Ang dispensaryo ay sinasarhan kung "fiesta oficial".

BERNABE STUDIO

Salcedo, Bldg. 708, Sta. Cruz,
MAYNILA, K. P.

Araw-araw ay rumertrato mula sa a las 9 ng uma-
ga hanggang a las 3 ng hapon at tumatanggap ng mga ga-
waing nauukol sa bagay na itó, gaya ng **Ampliación,**
Reproducción, Opalinas, Alfileres, Revelaciones, Copias,
FOTOGABADOS, AT ZINCOGRAFIA, ibp.

P. O. Box. Bldg. 973.
TELEFONO, 3216.

Walang bayad sa pasuklay.

ANG HALAGA SA MGA GRUPO AT IBANG MGA BAGONG PARAAN AY
AYON SA PAGKASUNDUAN.

Ngayo'y may lalong pag-uurungan sa dakong pinagreretratuhan.

WALA NANG UBAN

Sa pangpaitim na "The Back Bird" na bagong katha ay mapaitim at mapagaganda
ng buhok.

Kahima't magpavis, mabasa at maligo ay di kumukupas ni nag-iibá.

Hindi nakakamancha ng mga damit ng mga likmuan ni ng mga punda ng mga unan.

Dalawang pung minuto lamang na isasagawa.

At sa adhikang maipakilala sa madla ay ipinagbibili namiu ngayon dito sa Maynila
ng P 0.60 lamang ang isang kahita,

Sa mga bilin na buhat sa lalawigan ay magdaragdag ng P 0.10 dahil sa selyo.

TANGING KATIWALA SA PILIPINAS.

BAZAR DE I. OHGA

312 & 314 Carriedo.

Maynila.

Pitak ng Korreo 893

"El Porvenir"

Imprenta y Libreria,
Papeleria y Objetos de Escritorio

429—Soler Trozo—429

DIRECCION TELEGRAFICA JOB.

CLAVE ABC 5.8 ED.—TEL. No.....

Admite toda clase de trabajo de impresion y encuadernacion.

DICCIONARIO

INGLES - ESPAÑOL - TAGALOG

CON PARTES DE LA ORACION Y PRONUNCIACION FIGURADA

por **Sofronio G. Calderón**

₱4.50 ejemplar (en papel ordinario). ₱6.50 ejemplar (en papel satinado)

Pocket Dictionary

English - Spanish - Tagalog

POR SOFRONIO G. CALDERON.

₱ 1.20 ejemplar.

DATING PILIPINAS

ó Historia Prehispana de Filipinas, por SOFRONIO G. CALDERON.

₱ 0.50 ejemplar.

Pagkatuklas sa Ating Lupain

ó Historia del Descubrimiento de Filipinas, por SOFRONIO G. CALDERON.

₱ 0.20 ejemplar.

VOCABULARIO

Tagalog - Castellano - Ingles

CON PARTES DE LA ORACIÓN Y PRONUNCIACIÓN FIGURADA

por SOFRONIO G. CALDERON.

₱ 0.50 ejemplar.

Buhay, Aral at mga Mithi ni Gat José Rizal

Akda ni Vicente Elio at tinagalog ni Sofronio G. Calderon.

₱ 0.25 ejemplar.

NOLI ME TANGERE

ni Dr. JOSE RIZAL

Isina, melodrama ni G. E. M. Gross at tinagalog ni Sofronio G. Calderon.

₱ 0.20 ejemplar.

Mga Kwentong salin ni S. G. Calderon

Isang Mahiwagang Pamumuhay.

Sa Ano Nabubuhay ang Tao.

Hiwaga ng Pag-ibig.

Tatlong Kababalaghan.

Wakas ng Masamang Budhi.

Noon ay Pasko.

Mithi ng Bayan.

Kapalarang Hindi Sinasadya.

Sakunang Ipiuagkapalad.

₱ 0.10 } ejemplar.
                  } bawa't isa.